

VUOSIKERTOMUS

2003

LASSILA & TIKANOJA OYJ

Sisältö

- 2** Johdon puheenvuoro
- 4** Lassila & Tikanoja lyhyesti
- 5** Strategia
- 6** Ympäristöpalvelut
- 8** Kiinteistöpalvelut
- 10** Teollisuuspalvelut
- 12** Asioiden hoidosta asiakkuuksien hoitoon
- 13** Tuotekehitys
- 14** Laatu, ympäristö ja työturvallisuus
- 16** Henkilöstö
- Tilinpäätös**
- 17** Hallituksen toimintakertomus
- 22** IFRS-siirtymäprojekti
- 23** Konsernituloslaskelma
- 24** Konsernitase
- 26** Konsernin rahoituslaskelma
- 27** Tilinpäätöksen liitetiedot
- 33** Emoyhtiön tilinpäätös
- 37** Osakkeet ja osakkeenomistajat
- 40** Tunnusluvut
- 42** Voitonjakoehdotus, Tilintarkastuskertomus
- 43** Hallinnointi
- 45** Hallitus, toimitusjohtaja ja tilintarkastaja
- 46** Johto
- 47** Sijoittajasuhteet
- 48** Tietoja osakkeenomistajille, Yhteystiedot

Johdon puheenvuoro

Kannattavan kasvun varmistaminen

Lassila & Tikanoja on ollut pitkään kannattava ja kilpailukykyinen sijoituskohde ja sellaisena haluamme sen pysyvän myös tulevaisuudessa. Se on varmasti kaikkien sidosryhmiemme etu. Paras - ja pitkällä tähtäyksellä ainoa - tapa sen varmistamiseksi on huolehtia siitä, että kannattava kasvu jatkuu.

Lassila & Tikanojalla on selkeä käsitys markkinoiden kehitymisestä ja selvät tavoitteet toiminnalle näillä markkinoilla. Kiinteistö- ja teollisuuspalveluiden markkinat kasvavat ulkoistamisen myötä vielä vuosikausia. Varsinkin julkisen sektorin ja eräiden teollisuusalojen näiden palveluiden ulkoistamisaste on vielä poikkeuksellisen alhainen verrattuna muihin läntisiin EU-maihin. Ympäristöpalveluissa markkinoita kasvattavat sekä lainsäädäntö että ympäristöasenteet. Markkinat, joilla toimimme, kasvavat siis selvästi kansantalouden kasvua nopeammin. Oma tavoitteemme kasvun suhteen on kuitenkin kunnianhimoisempi: pitkän aikavälin kasvutavoitteemme on yli 10 prosenttia vuodessa. Kannattavuudesta emme halua tinkiä, päinvastoin: siinä on aina parantamisen varaa.

Kasvamme sekä orgaanisesti että yritysostoin. Erityistä huomiota kiinnitämme orgaaniseen kasvuun. Tulemme kasvamaan myös ulkomailla. Ympäristönhoito sekä kiinteistöjen ja laitosten ylläpitopalvelut tarjoavat runsaasti kasvun mahdollisuuksia. Emme suunnittele diversifioitumista muille aloille.

Kasvu edellyttää investointeja

Markkinoiden voimakkaat muutokset ja kasvaminen vaativat investointeja erityisesti ympäristönhuollossa. Suomessa ja Baltiassa investoidaan lainsäädännön muutosten seurauksena jätettä prosessoivaan toimintaan merkittävästi seuraavan kolmen neljän vuoden aikana. Lassila & Tikanoja aikoo olla vahvasti mukana tässä kehityksessä, joka avaa uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja on edellytys jo olemassa olevan toiminnan kannattavalle jatkumiselle. Mitä pidempi materiaalivirtaketjujen logistinen hallinta yhtiöllä on, sitä parempi kokonaisuuden kilpailukyky ja kannattavuus sillä on.

Lassila & Tikanojan investoinnit tulevat keskittymään kierrätyslaitoskapasiteetin kasvattamiseen, kierrätyspolttoaineen valmistuslaitoksiin ja turvallisten loppusijoituskohteiden rakentamiseen. Lassila & Tikanojan rooli on kerätä jättemateriaaleja, jalostaa niistä uusiorkaaka-aineita ja toimittaa niitä loppuhuödyntäjille. Vaikka Lassila & Tikanojan rooli jättemateriaalien energiana hyödyntämisessä on nimenomaan polttoaineen toimittajan rooli, on todennäköistä, että varmistaaksemme polttoaineen oikeahintaisen menekin meidän kannattaa olla mukana ainakin pienellä osuudella myös energiaa tuottavissa laitoksissa.

Laitosinvestointeja tehtäessä Lassila & Tikanoja on usein kilpailijoita paremmassa asemassa, koska sen laaja keräysorganisaatio pystyy antamaan laitoksille peruskuorman, jonka avulla investoinnin kannattavuus pystytään turvaamaan. Investoinnit jätteiden hyödyntämiskapasiteettiin eivät yleensä kasvata merkittävässä määrin liikevaihtoa, vaan ovat kustannustehokkaampi vaihtoehto kalliille kaatopaikkasijoittamiselle.

Laitosinvestointeja on toteutettu jo jonkin aikaa ja niitä on parhaillaan rakenteilla ja suunnitteilla. Vuosittaiset investoinnit laitoksiin ovat todennäköisesti 10-20 miljoonaa euroa seuraavan kolmen vuoden aikana.

Runsaasti mahdollisuuksia lähialueilla

Vaikka markkinat Suomessa kasvavat vielä vuosia, jopa vuosikymmeniä, haluamme varmistaa kannattavan kasvun toteutumisen laajentamalla toimintaamme Suomen ulkopuolelle. Toiminta-alueeksemme olemme määritelleet Itämereen rajoittuvat alueet. Pidemmän aikavälin tavoitteena on olla valituilla alueilla ja palveluissa kahden suurimman toimijan joukossa.

Olemme jo pidemmän aikaa tutkineet liiketoimintamahdollisuuksia erityisesti Baltian maissa sekä Moskovan ja Pietarin alueilla. Markkinakehitys vaihtelee luonnollisesti suuresti maittain. Baltian maissa EU-jäsenyydestä seuraa vaatimus yhdenmukaistaa nopeasti ympäristölainsäädäntö, mikä luonnollisesti kasvattaa markkinoita suuresti. Moskovassa on käynnistynyt paljon ympäristöhuoltoalan markkinaehtoista toimintaa, markkinoiden kasvu on merkittävää ja toimintaympäristö haasteellista.

Viime lokakuussa Lassila & Tikanoja osti Latvian jätehuollon markkinajohtajan ja sai siten hyvän jalansijan Baltian maiden nopeasti kasvavilla markkinoilla. Lisäksi olemme tehneet Moskovan läheisyydessä sijaitsevan kaupungin kanssa perusteellista mallinusta koko kaupungin jäte- ja kierrätystoiminnan organisoimiseksi. Painopiste on alkaneena vuonna kansainvälisen toiminnan valmiuksien parantamisessa ja toiminnan laajentamisessa Baltiassa. Tavoitteena on myös aloittaa operatiivinen toiminta Venäjällä.

Kansainvälistymistämme leimaa harkitsevaisuus. Tavoitteenamme on kuitenkin, että vuosikymmenen lopussa merkittävä osa yhtiön toiminnasta tapahtuu useammassa maassa.

Osingonjakopolitiikasta

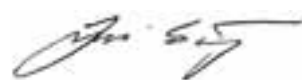
Lassila & Tikanoja Oyj:n osingonjakopolitiikka on määritelty jo vanhan yhtiön aikana vuonna 1996. Sen mukaan osingon määrä on sidottu tilikauden tulokseen. Se osa tuloksesta, jota ei katsota tarvittavan yhtiön terveen kehityksen varmistamiseen, jaetaan osakkaille. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että ylimääräisiä varantoja ei kerätä, vaan suuriin hankkeisiin mahdollisesti tarvittava oman pääoman ehtoinen rahoitus hankitaan erikseen.

Tämä politiikka on mielestämme ollut paitsi selkeä myös osakkaan asemaa korostava.

Mahdolliset muutokset verolainsäädännössä eivät muuta osinkopolitiikkamme periaatetta. Voitonjaon muotoja on toki syytä harkita uudelleen. Yhtiön terveen kehityksen turvaaminen voi kuitenkin tulevaisuudessa vaatia suhteellisesti suuremman osan tuloksesta.

JUHANI MAIJALA

JARI SARJO

Lassila & Tikanoja lyhyesti

Lassila & Tikanoja on suomalainen pörssi-yhtiö, joka on erikoistunut ympäristöhuoltoon sekä kiinteistöjen ja laitosten ylläpitoon. L&T:n palvelut on jaettu kolmeen toimialaan: Ympäristöpalvelut, Kiinteistöpalvelut ja Teollisuuspalvelut. L&T toimii Suomessa sekä kasvavassa määrin myös muissa Itämeren alueen maissa.

Ympäristöpalvelut kattaa jätteen ja hyötymateriaalien keräyksen, kuljetuksen ja käsittelyn sekä jalostettujen kierrätysmateriaalien toimittamisen hyötykäyttöön. Ympäristöpalveluiden tuotelinjat ovat jätehuolto ja kierrätyspalvelut. Lisäksi L&T myy ympäristöhuoltoalan tuotteita.

Kiinteistöpalvelut tarjoaa monipuolisia kiinteistöjen ylläpitopalveluja. Tuotelinjat ovat siivouspalvelut ja kiinteistönhoito, joka jakautuu kiinteistöhuoltoon ja kiinteistötექniikkaan.

Teollisuuspalvelut on erikoistunut raskaisiin ja erikoisosaamista vaativiin puhtaanapito- ja saneeraustöihin teollisuudelle ja eri tyyppisille kiinteistöille. Tuotelinjat ovat ongelmajätehuolto, teollisuuden puhtaanapito, vahinkosaneeraus ja viemärihuolto.

Lassila & Tikanoja on perustettu vuonna 1905. Nykyinen Lassila & Tikanoja Oyj syntyi Lassila & Tikanoja Oyj:n (entinen) jakautuessa kahdeksi uudeksi yhtiöksi 30.9.2001.

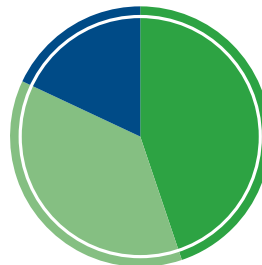
Lassila & Tikanoja Oyj on listattu Helsingin Pörssin päälistalla toimialana muut palvelut.

Avainluvut 2003 ja 2002	Muutos		
	2003	2002	%
Liikevaihto, milj. €	306,3	267,2	14,6
Liikevoitto, milj. €	35,7	26,8	33,0
Voitto ennen satunnaisia eriä, milj. €	31,8	23,2	37,3
Oman pääoman tuotto, %	24,0	19,2	
Sijoitetun pääoman tuotto, % (ROI)	20,5	16,5	
Gearing, %	80,1	84,4	
Omavaraisuusaste, %	40,6	41,0	
Bruttoinvestoinnit, milj. €	43,8	33,6	30,4
Henkilöstö keskimäärin kokopäiväiseksi muutettuna	4 595	3 763	22,1
EVA, milj. €	19,6	11,3	73,5
Tulos/osake, € (EPS)	1,38	1,00	38,0
Liiketoiminnan rahavirta/osake, €	3,05	2,66	14,7
Osinko/osake, €	1,20*	0,75	60,0

*Hallituksen ehdotus

Tunnuslukujen laskentaperusteet sivuilla 40 ja 41.

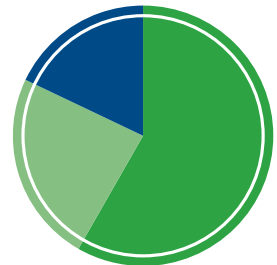
Liikevaihto toimialoitain

Liikevaihto 306,3 milj. €

- Ympäristöpalvelut 137,3 milj. €
- Kiinteistöpalvelut 113,8 milj. €
- Teollisuuspalvelut 55,2 milj. €

Liikevoitto toimialoitain

Liikevoitto 35,7 milj. €

- Ympäristöpalvelut 20,8 milj. €
- Kiinteistöpalvelut 8,5 milj. €
- Teollisuuspalvelut 6,4 milj. €

Strategia

Lassila & Tikanojan tavoitteena on toimia siten, että yhtiön kasvu ja hyvä kannattavuus luovat edellytykset sille, että yhtiön osake on pitkällä aikavälillä hyvä ja kilpailukykyinen sijoitus.

Lassila & Tikanoja pitäytyy nykyisillä liiketoiminta-alueillaan ja laajentaa toimintaansa hallitusti Suomen lähialueille. Yhtiö kasvaa markkinoiden kasvua nopeammin. Pitkän aikavälin kasvutavoite on yli 10 prosenttia vuodessa. Kasvu tapahtuu sekä orgaanisesti että yritysostoin. Erityistä huomiota kiinnitetään orgaaniseen kasvuun. Vaikka pääasiassa tehdään pieniä yritysostoja, yhtiöllä on valmius myös merkittäviin yritysostoihin.

Onnistumista mitataan ensi sijassa kannattavuudella. Tavoitteena oleva kohtuullisen vahva kasvu ei saa tapahtua kannattavuuden kustannuksella. Tärkein kannattavuuden mittari on EVA-tulos. Tavoitteena on parantaa sitä vuosittain. Nykyisen kaltaisilla kasvavilla markkinoilla tästä tavoitteesta voidaan joustaa vain tilapäisesti esimerkiksi rahan hinnan noustessa voimakkaasti tai poikkeuksellisen suuren investoinnin rasittaessa toimintaa käynnistysvaiheessaan.

Toimialojen kilpailustrategiat

Ympäristöpalveluissa Lassila & Tikanoja toimii logistisen ketjun kaikissa osissa mahdollisimman kattavasti ja pyrkii saavuttamaan nykyistä korkeamman markkinaosuuden yhä useampien materiaalien kohdalla. Kierrätysliiketoimintaan investoidaan merkittävästi.

Kiinteistöpalveluissa tuotetaan kiinteistöjen peruspalveluita. Keskitetään siivous- ja kiinteistönhoitopalveluihin, joissa pyritään erottumaan kilpailijoista laadukkaalla työllä ja korkeatasoisilla tuotannonohjauksjärjestelmillä. Tärkeänä keinona saavuttaa tämä tavoite on palvelujen konseptointi valituille asiakassegmenteille. Kiinteistönhoidossa panostetaan kiinteistötekniikkaan.

Teollisuuspalveluissa Lassila & Tikanoja on asiakaslähtöinen kokonaispalveluntoimittaja. Painopiste on sellaisten toimintamallien ja työkalujen rakentamisessa ja käyttöönotossa, joilla pystytään mitoittamaan kapasiteetti oikein epätasaisessa työvirrassa ja saavuttamaan nykyistä parempi kannattavuustaso.

Ympäristöpalvelut

Osuus liikevaihdosta 44,8 %

Palvelut

L&T:n Ympäristöpalvelut kattaa jätteen ja hyötymateriaalien keräyksen, kuljetuksen ja käsittelyn sekä jalostettujen kierrätysmateriaalien toimittamisen hyötykäyttöön.

L&T:llä on Suomen laajin ympäristöhuollon toimipisteverkosto, joka hoitaa sekä paikallisten että valtakunnallisten asiakkaiden jätehuolto- ja kierrätyspalvelut koko maassa.

Keräyspalvelut kiinteistöille käsittävät noutopalvelun lisäksi keräysvälineiden suunnittelun, mitoituksen, merkinnän, puhdistuksen ja vuokrauksen. Myös kiinteistön sisäiset jätesierrot, henkilökunnan koulutus ja raportointi voidaan sisällyttää palveluun. Erillis-kerättäviä materiaaleja ovat paperi, pahvi, kartonki, metalli, muovi, lasi, biojäte, kierrätyspolttoaine (REF), puu, sähkö- ja elektroniikkaromu (SER), tietosuojamateriaali ja renkaat.

Kerätyt jätteet ja hyötymateriaalit toimitetaan jatkokäsittelyyn L&T:n omiin tai yhteistyökumppanien laitoksiin ja entistä pienempi osa loppusijoitukseen kaatopaikoille. Jalostetut hyötyraaka-aineet myydään lopullisille hyödyntäjille yleensä pitkäaikaisilla sopimuksilla.

L&T hoitaa renkaiden, metallipakkausten, muovin ja painekyllästetyn puun tuottajavastuuseen perustuvia kierrätyspalveluja. Laajin palvelukokonaisuus on käytöstä poistetuilla renkailla, joiden koko materiaali- ja keräyksestä prosessointiin ja hyötykäyttöön on L&T:n hoidossa koko maassa.

Bajamaja-palvelu tarjoaa tapahtumien järjestäjille kaiken kattavan yksilöllisesti suunnitellun tapahtumien palvelukokonaisuuden WC-palveluista siivoukseen.

Ympäristötuotteet

Ympäristötuotteet harjoittaa ympäristöhuoltoalan tuotteiden tukku-kauppaa ja toimii näiden tuotteiden osto-organisaationa palvelutoimialoille. Ympäristötuotteet vastaa myös ympäristöhuoltolan keräysvälineiden tuotekehityksestä.

Markkinat ja markkina-asema

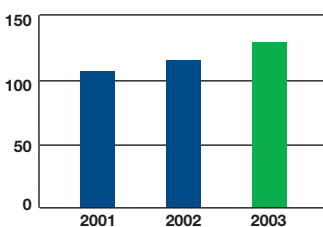
Valtakunnallisen jättesuunnitelman mukaan jätteiden hyödyntämisen tulisi nousta nykyisestä noin 50 %:sta 70 %:iin vuoteen 2005 mennessä. Tavoitetta ei tulla saavuttamaan tässä aikataulussa, mutta markkinat kuitenkin kasvavat. Toimialaa koskeva lainsäädäntö on etenemässä toimeenpanovaiheeseen, mikä aiheuttaa markkinoilla runsaasti muitakin muutoksia. Mahdollisuuksia täysin uusien liiketoimintojen kehittämiseen on niin paljon, että on valittava mihin keskittyä. Valitsemisessaan segmenteissä L&T kasvatti hieman markkinaosuuttaan. L&T jatkoi investointeja sellaisiin hyödyntämiskäytäntöihin, joiden kehitysnäkökulmat ovat selvät, ja kasvatti edelleen kierrätyskapasiteettiaan sekä alueellisesti että materiaali-kohtaisesti.

L&T on yhteistyössä muutamien kuntien kanssa varsin pitkällä merkittävien energianhyödyntämiskäytäntöjen ja hyödyntämiskelvottoman jätteen loppusijoitusratkaisujen suunnittelussa. Näillä hankkeilla pyritään varmistamaan kierrätyspolttoaineen oikeahintainen menekki ja tarjoamaan kunnille, kaupalle ja teollisuudelle kilpailukyisiä vaihtoehtoja jätteen loppusijoitukseen.

Toimialan tulevaisuuden kasvusta Suomessa suurin osa tulee kaupan ja teollisuuden asiakaskunnasta. Myös kotitalousjätteen markkinat kasvavat, mutta niillä liiketoimintamahdollisuudet ovat tällä hetkellä selvästi rajoitetummat kuntien kilpailu rajoittavien toimenpiteiden vuoksi. Kotitalousjätteen markkinanäkymät selkeytyvät, kun vireillä olevat lainsäädäntöhankkeet saadaan päätökseen. Toimiala ei ole erityisen suhdanneherkkä.

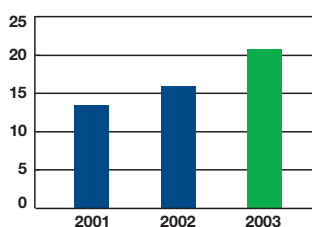
L&T:n markkinaosuus Suomen jätehuolto- ja kierrätyspalveluissa on noin 20 %, ja se on alan markkinajohtaja. Ympäristötuotteet on alansa vahva markkinajohtaja Suomessa, ja se on onnistunut hyvin myös vientitoiminnassa.

Liikevaihto, milj. €

2001 pro forma

Liikevoitto, milj. €

2001 pro forma

*L&T:n laitoksissa jätteet lajitellaan ja hyöty-
materiaaleista jalostetaan raaka-aineita
käytettäväksi uudelleen teollisuudessa
tai kierrätyspolttoaineita.*

Vuosi 2003

Ympäristöpalveluiden liikevaihto oli 137,2 miljoonaa euroa (122,3 milj. €), ja se kasvoi 12,2 %. Liikevoitto oli 20,8 miljoonaa euroa (15,9 milj. €), ja se kasvoi 31,0 %.

Myyntin suuntaaminen onnistui hyvin ja kierrätyslaitoksille ohjautui aikaisempaa enemmän materiaaleja. Sekä jätehuollon että kierrätyspalveluiden liikevaihto ja tulos paranivat selvästi. Kasvaneen volyymin ja uuden tuotantokapasiteetin ansiosta myös tuottavuus parani. Investointeja kierrätysliiketoimintaan jatketaan alkaneenakin vuonna.

Keravalla otettiin vuoden alussa käyttöön monitoimihalli paperin, pahvin ja sähkö- ja elektroniikkaromun kierrätykseen sekä kierrätyspolttoaineen valmistukseen. Oulusta ostettiin kiinteistö, johon keskitettiin Oulun toiminnot. Lisäksi siellä aloitettiin kierrätyskeskuksen rakentaminen, joka valmistuu kesällä 2004. Sekä Keravan että Oulun investoinnit vahvistavat merkittävästi palveluntarjontaa ja markkina-asemaa omilla alueillaan. Keräystoiminnan tehokkuus on pysynyt hyvänä.

Ympäristötuotteet jäi tavoitteestaan alentuneen kotimaisen kysynnän takia.

L&T Latviaan

Lokakuussa L&T osti latvialaisen jätehuoltoyrityksen A/S Hoetika ATU:n. Sen liikevaihto koko vuodelta 2003 oli 7,9 miljoonaa euroa ja henkilöstön lukumäärä on 490. Hoetika on Latvian markkinajohdaja jätteiden keräyksessä, kuljetuksessa ja hyötykäytössä. Hoetikan päämarkkina-alue on Riika, mutta se toimii myös useissa muissa Latvian kaupungeissa.

Hoetikan ostolla L&T toteuttaa strategiaansa investoida kasvaville ympäristöhuollon markkinoille Suomen lähialueilla. Jätteiden kierrätys- ja hyötykäyttötavoitteet kasvavat Latviassa merkittävästi, kun maasta tulee EU:n jäsen toukokuussa 2004.

Kiinteistöpalvelut

Palvelut

L&T:n Kiinteistöpalvelut tarjoaa monipuolisia siivouspalveluita ja kiinteistönhoidon ylläpitopalveluita.

Siivouspalvelut tarjoaa erityyppisille asiakasryhmille yksilöllisiä palvelukokonaisuuksia, joihin voi sisältyä siivouksen lisäksi asiakkaan toiveiden mukaisia muita toimitilapalveluita, esimerkiksi postitus-, vahtimestari- ja ruokapalvelut. Nämä laajat palvelukokonaisuudet toteutetaan verkottamalla parhaiden asiantuntijayritysten kanssa.

Kiinteistönhuolto käsittää kiinteistöjen yleisvalvonnan, talotekniikan käytön ja ylläpidon, ulkoalueiden hoidon, yleisten tilojen siivouksen, huoneisto- ja käyttäjäpalvelut sekä monipuoliset kerta- ja sääntöerikoispalvelut. Kiinteistötekniikka tuottaa LVISKA-palveluita sekä teknistä manageerausta. Internet-pohjainen tuotannonohjausjärjestelmä Kiinteistönetti® muodostaa kanavan reaaliaikaiselle yhteydenpidolle ja mahdollistaa laajan asiakasraportoinnin.

Palvelut konseptoidaan asiakasryhmille, joilla on yhtenevät tarpeet. L&T Palvelut kaupalle on kehitetty suurille kaupalliikkeille ja -keskuksille ja L&T Elintarvikehygienian korkea hygieniatasoa vaativalle elintarviketeollisuudelle. Toimistoille suunniteltu Reilu®-siivous sisältää myös työtiloissa tapahtuvan jätteiden kierrätyksen.

Markkinat ja markkina-asema

L&T:n kilpailuedut ovat asiakaslähtöisyys, hyvä laatu, kustannustehokkuus ja monipuolinen palveluvalikoima. Kiinteistöpalveluiden tavoitteena on olla valituissa asiakassegmenteissä laitosten ja kiinteistöjen hoidon ja ylläpidon laatujohtaja.

Osuus liikevaihdosta 37,2 %

Kiinteistönhoidon kaupallisten markkinoiden osuus kokonaismarkkinoista on noin 20 %, josta lähes 50 % on viiden suurimman kiinteistöhoitoyrityksen hallussa. Siivouspalveluiden markkinat ovat keskittyneet viime vuosina nopeasti; viiden suurimman toimijan liikevaihto on yli puolet kaupallisista markkinoista. Siivouspalveluissa kaupallisten markkinoiden osuus kokonaismarkkinoista on Suomessa noin kolmannes, kun se muualla Euroopassa on selvästi suurempi.

Kaupallisten markkinoiden arvioidaan kasvavan useamman vuoden ajan kansantalouden kasvua nopeammin, koska teollisuus ja myös osa julkista sektoria on luopumassa omista kiinteistöjen hoidon ja ylläpidon organisaatioistaan. Erityisesti julkisella sektorilla henkilöstön ikääntyminen kiihdyttää tätä kehitystä tämän vuosikymmenen lopulla.

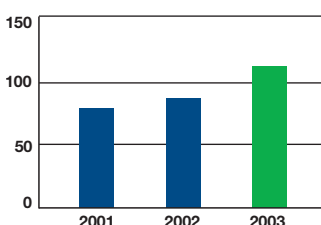
Kiinteistöpalvelut-toimialan markkinaosuus on noin 12 %. L&T on Suomen kolmanneksi suurin toimija sekä siivouspalveluissa että kiinteistönhoidossa. Siivouspalveluiden markkinaosuutta vahvisti vuoden 2003 alussa ostettu SPS Siivouspalvelut Oy. Myös kiinteistöhoito kasvatti markkinaosuuttaan.

Ala ei ole erityisen suhdanneherkkä. Matalasuhdanteessa jotkut asiakkaat kuitenkin vähentävät palveluiden ostoa pienentääkseen kiinteistönhoidon ja ylläpidon kustannuksia.

Vuosi 2003

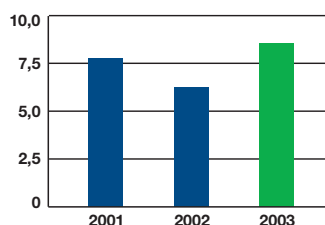
Kiinteistöpalveluiden liikevaihto oli 113,8 miljoonaa euroa (87,8 milj. €). Liikevaihto kasvoi 29,5 %. Liikevoitto kasvoi 37,1 % ja oli 8,5 miljoonaa euroa (6,2 milj. €).

Liikevaihto, milj. €

2001 pro forma

Liikevoitto, milj. €

2001 pro forma

L&T:n suurin siivouskohde on Helsinki-Vantaan matkustajaterminaalit. L&T on laajentanut kiinteistöhoitopalveluitaan käsittämään myös sähköisten järjestelmien ja laitteiden ennakko- ja korjauksen ja asennuksen.

Kiinteistöhoitoorganisaation kasvu oli ennakoitua suurempi. Suurten kiinteistönomistajien kanssa onnistuttiin solmimaan useita laajoja yhteistyösopimuksia. Siivouspalvelut toteutti vuoden alussa ostetun SPS Siivouspalvelujen integroinnin odotettua tehokkaammin. Molempien tuotelinjojen tulos parani ensi sijassa siksi, että kiinteät kulut pystyttiin hallitsemaan liikevaihdon kasvaessa. Siivouspalveluiden tulos parani myös suhteellisesti.

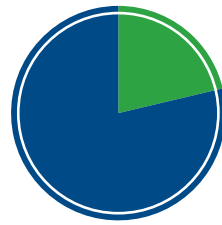
Palvelut kaupalle -konseptin myynti onnistui hyvin ja elintarviketeollisuudelle tarkoitettu hygieniapalvelukonsepti valmistui loppuvuonna.

Keväällä käynnistettiin uusi Kiinteistöteknikka-palvelulinja. Sähkötöiden tarjontaa vahvistettiin ostamalla pääkaupunkiseudulla toimiva Sähköasennus Huhta. Ennakko- ja korjauspalvelut sekä urakointi käynnistettiin myös Tampereen ja Jyväskylän talusalueilla. Sisäilmastopalveluiden tarjontaa lisättiin useilla paikkakunnilla.

Jatkuvan parantamisen toimintaperiaatteen pohjalta käynnistettiin useita kehityshankkeita, muun muassa siivouspalveluissa otettiin käyttöön asiakastytyväisyyttä ja palveluprosessin parantamista mittaavat indeksit.

Teollisuuspalvelut

Osuus liikevaihdosta 18,0 %

Palvelut

L&T:n Teollisuuspalvelut on erikoistunut raskaisiin ja erikoisosamista vaativiin puhtaanapito- ja saneeraustöihin teollisuudelle sekä eri tyyppisille kiinteistöille.

Ongelmajätehuolto tuottaa asiakkailleen räätälöityjä keräys-, lajittelu- ja käsittelypalveluita sekä ongelmajätehuoltoon liittyvää konsultointia. Keräystoiminnassa L&T on ainoa toimija, jolla on valtakunnallinen keräysverkosto. Jätteistä se valmistaa omissa laitoksissaan raaka-aineita ja kierrätyspolttoaineita teollisuudelle ja energialaitoksille.

Teollisuuden puhtaanapito tarjoaa teollisuudelle tehokasta ja ympäristöystävällistä raskasta pesua ja puhdistusta.

Vahinkosaneeraus minimoi omaisuusvahingot erilaisissa vahinkotilanteissa tulipaloista yksittäisiin vesivahinkoihin ja kosteusvaurioihin. Viemärihuolto tekee erilaisten kaivojen huoltoa, viemäreiden huuhteluita ja kuvauksia.

Markkinat ja markkina-asema

Ongelmajätteeksi luokiteltavien jätejakeiden lukumäärä kasvaa jatkuvasti ympäristövaatimusten kiristymisen myötä. Teollisuuden prosessien kehittymisen ansiosta ongelmajätteiden määrä ei kuitenkaan kasva vastaavasti, mutta L&T:lle uudet ongelmajätelajit merkitsevät selvää kasvupotentiaalia. L&T pystyy hyödyntämään omien tuotantolaitostensa kautta yhä suuremman määrän ongelmajätettä, mikä vahvistaa sen markkina-asemaa ja parantaa kilpailukykyä suurasiakkaiden keskuudessa.

Teollisuuden puhtaanapidon markkinat kasvavat toimintojen ulkoistamisen ja teollisuustuotannon kasvun myötä. Teollisuus pyrkii vähentämään palveluntoimittajien lukumäärää, siirtämään kehitysvastuuta palvelun tuottajalle ja rakentamaan yhteistyötä kumppanuuspohjalle. L&T:lle monipuolisena toimittajana tämä on

paitsi positiivinen kehityssuunta myös haaste. Kehitysvastuun korostuessa perinteinen palveluntoimittaja muuttuu entistä enemmän yhteistyökumppaniksi.

Vahinkosaneerauksessa tietoisuus kosteuden, homeen ja sisäilman epäpuhtauksien aiheuttamista terveysriskeistä lisää kivi- ja puurakennusten kysyntää jatkuvasti. Tulipalovahinkojen saneeraajana L&T:llä on ylivoimaiset resurssit sekä kyky hallita vahinkotilanteissa laajoja palvelukokonaisuuksia omaisuus- ja ympäristövahinkojen minimoimiseksi.

Viemärihuollon markkinat ovat olleet kauan varsin vakiintuneet. Haja-asutusalueen jätevesihuollon vaatimusten tiukentuminen tulee kuitenkin lisäämään palvelun kysyntää lähivuosina. Myös ikääntyvä viemäriverkosto tarvitsee yhä enemmän ennakko- ja huoltoa ja kunnossapitoa.

L&T on Suomen monipuolisin teollisuuspalveluiden tarjoaja sekä tuotelinjoinnain tarkasteltuna suurin tai toiseksi suurin toimija Suomessa.

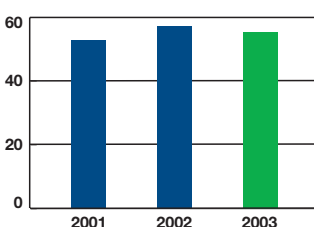
Teollisuuspalveluiden kysyntä reagoi L&T:n toimialoista herkimmin teollisuuden suhdanteisiin. Matalasuhdanteessa teollisuus teettää omalla henkilöstöllään sellaisia huolto- ja puhdistustöitä, joita se muina aikoina ostaa ulkopuolisilta palveluyrityksiltä.

Vuosi 2003

Teollisuuspalveluiden liikevaihto oli 55,2 miljoonaa euroa (57,0 milj. €). Liikevaihto laski 3,1 %. Liikevoitto kasvoi 34,3 % ja oli 6,4 miljoonaa euroa (4,8 milj. €).

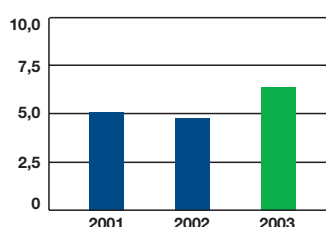
Toimialan tavoitteena oli kannattavuuden parantaminen, missä pääosin onnistuttiin. Vahinkosaneerauksessa ja teollisuuden puhtaanapidossa lopetettiin kannattamattomia pieniä yksiköitä.

Liikevaihto, milj. €

2001 pro forma

Liikevoitto, milj. €

2001 pro forma

Asiakailta keräämistään nestemäisistä ongelmajätteistä L&T valmistaa omissa tuotantolaitoksissaan kierrätyspolttoaineita ja muita raaka-aineita. Teollisuuden puhtaanapito tekee vaativia prosessipuhdistuksia hyvin erilaisissa olosuhteissa.

Teollisuuden puhtaanapidon uusi keskitetty organisaatiomalli paransi sekä myynnin että tuotannon ohjausta ja nosti kaluston käyttöastetta. Ongelmajätehuollon ja viemärihuollon liikevaihto kasvoi. Vahinkosaneerausta lukuun ottamatta kaikkien tuotelinjojen tulos parani, teollisuuden puhtaanapidon tulos merkittävästi.

Keväällä Lahdessa otettiin käyttöön ongelmajätteiden kierrätyslaitoksen laajennus. Sen kapasiteetti onnistuttiin myymään hyvin. Laitos valmistaa nestemäisistä ongelmajätteistä kierrätyspolttoaineita sekä muun muassa saviöljyä ja Anti-NOx-vettä.

Vahinkosaneerauksen kapasiteettia sopeutettiin kysyntään ja lopetettiin sisäsaneeraustoiminta kannattamattomana. Teollisuuden puhtaanapidossa ja viemärihuollossa otettiin käyttöön uudet tuotannonohjausjärjestelmät.

Asioiden hoidosta asiakkuuksien hoitoon

L&T:n tunnettuus erinomaisella tasolla

Lassila & Tikanojan yrityskuva tutkittiin syksyllä, runsas vuosi L&T-yritystunnuksen lanseerauksen jälkeen. L&T on otettu hyvin vastaan. Yritysten keskuudessa L&T:n tunnettuus oli 99 % ja kotitalouksista L&T:n tunnisti 87 %.

L&T:n mielikuvatavoitteet ovat vastuu hyvinvoinnista ja ympäristöstä, inhimillisyys ja turvallisuus sekä innovatiivisuus ja hyödyllisyys. Yrityskuvatutkimuksen mukaan näiden mielikuvien välittämisessä on onnistuttu erinomaisesti. L&T:n toimintaa kuvattiin nykyaikaiseksi, monipuoliseksi ja tehokkaaksi. L&T-brandiin yhdistettiin usein puhtaus, raikkaus ja vihreä ympäristö.

Myynnille uusi toimintatapa

Myynnin uusi toimintatapa ja sitä tukeva organisaatiomalli otettiin käyttöön vaiheittain vuoden 2003 aikana. Myynnistä rakennettiin

keskitetty toiminto, jota johdetaan toimialoittain. Tavoitteena on varmistaa riittävä orgaaninen kasvu ja yhtenäistää myynnin toimintatapoja valtakunnallisesti. Myynnin johtamisjärjestelmää parannettiin muun muassa luomalla myynnille yhtenäinen seurantamalli ja mittarit. Syksyllä määriteltiin uudestaan koko L&T:n myyntiprosessi.

Myyntiorganisaation on vastattava myös tulevaisuuden tarpeisiin asiakkaiden ostokulttuurin muuttuessa: ostotoimintaa keskitetään ja suositaan valtakunnallisia toimittajia.

Asiakashallintaan on myös panostettu. Asiakashallinnan tärkeys kasvaa siirryttäessä perinteisestä toimintoajattelusta prosessimaiseen työskentelyyn, jonka eräänä tavoitteena on asiakasrajapintaan liittyvien toimintatapojen yhdenmukaistaminen. Prosessi-mainen työskentelytapa helpottaa siirtymistä asioiden hoidosta asiakkuuksien hoitoon.

Tuotekehitys

Uusien tuotteiden kehittämisen ja nykyisten palveluiden uudistamisen tavoitteena on varmistaa, että L&T on kilpailukykyinen ja haluttu yhteistyökumppani kaikilla liiketoiminta-alueillaan. Tuotekehitys kohdistuu yhtiön strategian mukaisten palveluiden kehittämiseen ja tukee osaltaan liiketoimintatavoitteiden saavuttamista. Asiakkaiden tarpeet ja palveluiden käytännön toteutus yhdistetään palveluiden konseptoinnin avulla palvelutuotteiksi. Tavoitteena on kehittää kahdesta neljään palvelutuotetta vuosittain.

Sellu- ja paperiteollisuuden tarpeisiin kehitetyn uuden palvelutuotteen markkinointi aloitettiin vuoden 2003 aikana. Tuotteessa on keskitytty sekä käytön ja seisokkien aikaisten että vahinkotilanteiden aiheuttamien palvelutarpeiden tyydyttämiseen. Siinä on otettu erikseen huomioon muun muassa jatkuvan parantamisen edellyttämä kehitystyön organisointi, ympäristö- ja työturvallisuus-

vaatimukset ja palveluresurssien turvaaminen poikkeuksellisissa tilanteissa. Sellu- ja paperiteollisuus on ottanut tuotteen hyvin vastaan, mikä on edesauttanut L&T:n markkinaosuuden kasvattamista tässä asiakassegmentissä laskevien markkinoiden aikana.

Syksyllä valmistui suurille ja keskisuurille elintarvikkeita valmistaville tuotantolaitoksille kohdistettu palvelutuote L&T:n elintarvikehygieniapalvelut. Palvelukokonaisuudessa korostetaan tuotantotilojen ja -laitteiden pesuista huolehtivan henkilöstön ammattitaitoa ja asiakkaan kanssa tehtävän käytännön yhteistyön merkitystä.

Suuriin kauppakohteisiin kehitetty palvelutuote L&T:n palvelut kaupalle on menestynyt hyvin ja vahvistanut L&T:n markkina-asemaa kaupan palveluiden toimittajana.

Laatu, ympäristö ja työturvallisuus

L&T pyrkii parantamaan jatkuvasti sekä palveluitaan että tapaansa johtaa liiketoimintaa. Kehitystyön tavoitteena on parantaa L&T:n kilpailukykyä. Järjestelmällinen toimintatapojen parantaminen on tärkeää, jotta L&T:n asiakkaat saavat kaikkialla yhtä korkealaatuisia palveluita, jotka on tuotettu mahdollisimman tehokkaasti.

Parhaat käytännöt esiin ja käyttöön

L&T:ssä uskotaan, että toimintatapojen parantaminen perustuu parhaiden käytäntöjen tunnistamiseen ja kehittämiseen. Kehitystyö pohjautuu L&T:n toimintapolitiikkaan, toimintaperiaatteisiin sekä laatu-, ympäristö- ja työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottavaan toimintajärjestelmään.

Kaikissa L&T:n yksiköissä toteutettiin sisäiset järjestelmä-arvioinnit vuonna 2003. Erityistä huomiota kiinnitettiin työkyvyn ylläpitoon liittyviin menettelytapoihin ja asiakashallintaan.

Sisäisiä ympäristö-, terveys- ja työturvallisuusarviointeja (YTT) tai ympäristöriskikartoituksia tehtiin niissä toimipisteissä, joilla on ympäristölupa. Poikkeamien kirjauksessa ja toimenpiteiden seuraamisessa siirryttiin käyttämään kiinteistönhoidon Internet-pohjaista Kiinteistönetti-järjestelmää.

Sertifioitua toimintaa

Asiakkaat edellyttävät yhä useammin, että palveluiden toimittajat pystyvät osoittamaan toimintansa täyttävän laatu-, ympäristö- tai työturvallisuusjärjestelmien vaatimukset. L&T:n toimintajärjestelmässä on otettu huomioon nämä tarpeet.

Keravan Savion läjitysalueelle myönnettiin keväällä 2003 laatu-, ympäristö- ja työturvallisuussertifikaatit (ISO 9001:2000, ISO 14 001 sekä OHSAS 18001). Sertifiointi varmentaa yksityisen kaatopaikan toiminnallisten järjestelyjen tason.

Edellisenä vuonna myönnettiin laatu-, ympäristö- ja työturvallisuussertifikaatit (ISO 9001:2000, ISO 14 001, OHSAS 18001) Vantaan sähkö- ja elektroniikkaromun käsittelylaitoksen (SER) ja Helsingin tietosuojapalvelulaitoksen keräys-, kuljetus- ja esikäsitelypalveluille sekä laatujärjestelmän ISO 9001:2000 mukainen sertifiointi Etelä-Suomen vahinkosaneeraukselle.

Ympäristöpalveluiden ja ongelmajätehuollon toiminta edellyttää usein ympäristölupaa. L&T:n toimipaikoilla on useita kymmeniä ympäristölupia. Lupien saanti ja ylläpito edellyttää viranomaisten valvonnan lisäksi tarkkaa sisäistä arviointijärjestelmää. Riskialttiimmat kohteet on vakuutettu poikkeuksellisen laajasti.

Työturvallisuus on yhteistyötä

Vaikeat työolosuhteet, raskaat taakat ja hankalat työasennot lisäävät työn kuormittavuutta ja tapaturmien vaaraa monissa L&T:n palveluissa. L&T:n tavoitteena on tunnistaa erilaisiin työtehtäviin liittyvät vaaratekijät sekä vähentää ja poistaa niitä aktiivisesti. L&T toimii yhteistyössä asiakkaidensa kanssa työturvallisuuden parantamiseksi.

Eri tehtävien riskianalyysit päivitettiin ja työturvallisuustavoitteita tarkennettiin vuosien 2004-2006 YTT-ohjelman laadinnan yhteydessä. Turvallisuusseurantaa uudistettiin yhteistyössä vakuutusyhtiöiden kanssa. Yhtiön sisäisen tapaturmaseurannan avulla kaikki liiketoimintayksiköiden vastuuhenkilöt saavat tapaturma-raportit. Yksittäisen tapaturman taustalla olleiden tekijöiden tunnistaminen voi estää vastaavat tapaukset myöhemmin.

Turvallisuuskorttikoulutus aloitettiin ja erilaisiin työtehtäviin kohdennettuja työturvallisuushankkeita käynnistettiin vuoden aikana eri tuotelinjolla.

Henkilöstö

L&T:n palvelut syntyvät ammattitaitoisen henkilöstön työllä. Monissa työtehtävissä tarvittava osaaminen kehittyy vuosien kokemuksen ja määrätietoisen kouluttautumisen myötä. Joissakin tehtävissä taas oikeat työtavat ovat opittavissa kunnollisen perehdyttämisen ja työnopastuksen avulla muutamassa kuukaudessa.

Henkilöstövalinnoissa kiinnitetään huomiota pätevyyteen, vastuunottokykyyn ja haluun kehittyä itse sekä haluun kehittää L&T:n toimintaa. Siirtymistä uusiin työtehtäviin L&T:n sisällä tuetaan, mikä edistää osaamisen kertymistä ja hyödyntämistä.

Henkilöstömäärä oli vuoden 2003 aikana keskimäärin 4 595 kokopäiväiseksi muutettuna (2002: 3 763). Vuoden lopussa L&T:n palveluksessa oli 5 987 henkilöä (4 848).

Työhyvinvointi on yhteinen asia

Henkilöstön työhyvinvoinnilla on suora vaikutus asiakastytyväisyyteen. Esimiesten roolia hyvinvoinnin varmistajana tuetaan koulutusten ja teemapäivien avulla. Myös paikallisilla TYTT-ryhmillä (Toimintajärjestelmä, Ympäristö, Terveys, Työturvallisuus) on keskeinen tehtävä oman työyhteisön kehittäjänä.

Syksyllä koko henkilöstölle tehtiin kolmatta kertaa työhyvinvointitutkimus, jonka tulokset valmistuvat talvella 2004. Työhyvinvoinnin arvioinnissa otettiin käyttöön itsearviointimenettely. Syksyllä järjestettiin työhyvinvoinnin teemoja käsittelevä työkyöpäivä, johon osallistui 160 esimiestä ja työsuojeluhenkilöä.

Monipuolista osaamisen ja ammattitaidon kehittämistä

L&T:n henkilöstön osaamista kehitetään monin tavoin yhteistyössä eri koulutusyhteisöjen kanssa. Keskeisiä kehityskohteita ovat perehdyttämisen käytännöt, työssä oppiminen sekä ammatillisten taitojen ja esimiesosaamisen kehittäminen.

Vuonna 2003 siivouspalveluiden palveluesimiehet osallistuivat koulutustarvekartoituksen perusteella järjestettyihin koulutuksiin. Ympäristöhuollon ammattitutkinnon suorittamiseen osallistui henkilöstöä L&T:n kaikilta toimialoilta. Teollisuuspalveluiden henkilöstön osaamista lisättiin korkeapainevesityön ammattitutkinnolla.

Esimiesten työn keskeisenä tavoitteena on taata henkilöstölle parhaat mahdolliset edellytykset menestyä omassa työssään. Esimiesten omaa työtä tuetaan pitkäjänteisten kehitysohjelmien ja täydennyskoulutuksen avulla. L&T kouluttaa esimiehiään jatkuvasti sekä L&T:lle räätälöidyissä johdon valmennusohjelmissä että johtamisen erikoisammattitutkintoon tähtäävissä koulutusohjelmissä. Kehityskeskusteluvalmennuksiin osallistui vuoden 2003 aikana yli 200 esimiestä ja vuorovaikutustaitoja kohennettiin Taitava Vaikuttaja -valmennuksissa.

Hallituksen toimintakertomus

Liikevaihto ja tulos

Koko vuoden liikevaihto oli 306,3 miljoonaa euroa (2002: 267,2 milj. €). Se kasvoi 14,6 %, josta 4 prosenttiyksikköä oli orgaanista. Voitto ennen veroja oli 31,8 miljoonaa euroa (23,2 milj. €). Osakekohtainen tulos nousi ja oli 1,38 euroa (1,00 €). Viimeisen vuosineljänneksen liiketoiminnan tulos oli odotettua parempi. Kauden tulosta paransi myös se, että vuoden 2003 eläkekustannukset olivat ennakoitua alhaisemmat.

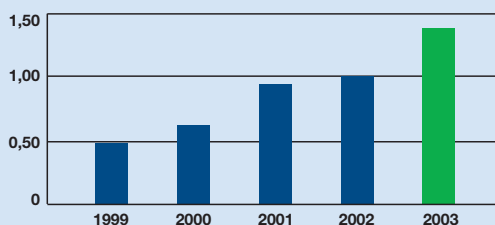
Liikevaihto kasvoi kiinteitä kuluja nopeammin. Ostetut yritykset integroitiin nopeasti. Uusien laitosten kapasiteetin käyttöaste oli hyvällä tasolla erityisesti vuoden jälkipuoliskolla. Tuottavuutta pystyttiin parantamaan lähes kaikilla tuotelinjoilla. Eläkekustannukset jäivät odotettua alhaisemmiksi. Vertailuvuoden tulosta heikensivät noin 1,5 miljoonan euron suuruiset kertaluontoiset operatiivisen nimen muutoksesta aiheutuneet kustannukset. Toiminta laajeni ulkomaille, kun lokakuussa ostettiin latvialainen jätehuolto-yhtiö.

Ympäristöpalveluiden liikevaihto oli 137,2 miljoonaa euroa (122,3 milj. €), ja se kasvoi 12,2 %. Liikevoitto oli 20,8 miljoonaa euroa (15,9 milj. €), ja se kasvoi 31,0 %. Myynnin suuntaaminen onnistui hyvin ja kierrätyslaitoksille ohjautui enemmän materiaaleja. Sekä jätehuollon että kierrätyspalveluiden liikevaihto ja tulos paranivat selvästi. Kasvaneen volyymin ja uuden tuotantokapasiteetin ansiosta myös tuottavuus parani. Investointeja kierrätysliiketoimintaan jatketaan alkaneenakin vuonna. Ympäristötuotteet jäi tavoitteestaan alentuneen kotimaisen kysynnän takia.

Kiinteistöpalveluiden liikevaihto oli 113,8 miljoonaa euroa (87,8 milj. €). Liikevaihto kasvoi 29,5 %. Liikevoitto kasvoi 37,1 % ja oli 8,5 miljoonaa euroa (6,2 milj. €). Kiinteistönhoidon orgaaninen kasvu oli ennakoitua suurempi. Yhteistoiminta institutionaalisten kiinteistönomistajien kanssa kehittyi myönteisesti. Siivouspalvelut toteutti suurehkon yrityskaupan integroinnin odotettua tehokkaammin. Molempien tuotelinjojen tulos parani ensi sijassa siksi, että kiinteät kulut pystyttiin hallitsemaan liikevaihdon kasvaessa. Siivouspalveluiden tulos parani myös suhteellisesti.

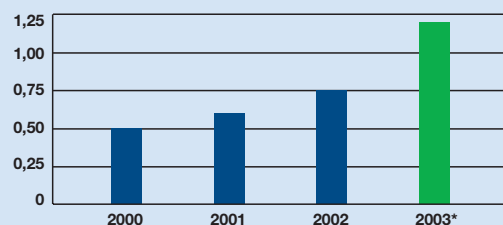
Teollisuuspalveluiden liikevaihto oli 55,2 miljoonaa euroa (57,0 milj. €). Liikevaihto laski 3,1 %. Liikevoitto kasvoi 34,3 % ja oli 6,4 miljoonaa euroa (4,8 milj. €). Toimialan tavoitteena oli kannattavuuden parantaminen, missä pääosin onnistuttiin. Vahinkosaneerauksessa ja teollisuuden puhtaanapidossa lopetettiin kannattamattomia pieniä yksiköitä. Ongelmajätehuollon uuden kierrätyslaitoksen kapasiteetti onnistuttiin myymään hyvin. Teollisuuden puhtaanapidon uusi keskitetty organisaatiomalli paransi sekä myynnin että tuotannon ohjausta ja nosti kaluston käyttöastetta. Ongelmajätehuollon ja viemärihuollon liikevaihto kasvoi. Vahinkosaneerausta lukuun ottamatta kaikki tuotelinjat paransivat tulostaan, teollisuuden puhtaanapito merkittävästi.

Tulos/osake, €

1999-2001 pro forma

Osinko/osake, €

2000 pro forma

*hallituksen esitys

Liikevaihto

1 000 €	2003		
	2003	2002	Muutos %
Ympäristöpalvelut	137 235	122 327	12,2
Kiinteistöpalvelut	113 786	87 841	29,5
Teollisuuspalvelut	55 235	57 007	-3,1
Yhteensä	306 256	267 175	14,6

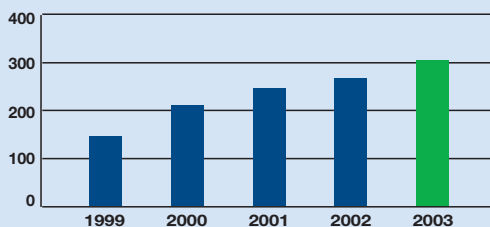
Liikevoitto

	2003		2002		
	1 000 €	%	1 000 €	%	Muutos %
Ympäristöpalvelut	20 773	15,1	15 863	13,0	31,0
Kiinteistöpalvelut	8 527	7,5	6 219	7,1	37,1
Teollisuuspalvelut	6 400	11,6	4 767	8,4	34,3
Yhteensä	35 700	11,7	26 849	10,0	33,0

Tulos vuosineljänneksittäin

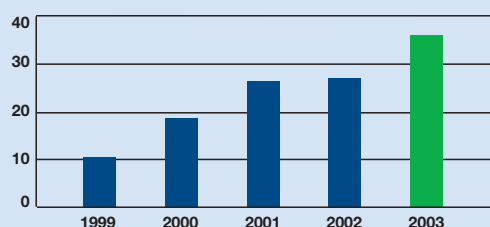
1 000 €	IV/2003	III/2003	II/2003	I/2003	IV/2002	III/2002	II/2002	I/2002
Liikevaihto								
Ympäristöpalvelut	36 249	34 686	35 071	31 229	31 819	32 151	31 017	27 340
Kiinteistöpalvelut	28 998	28 095	28 755	27 938	22 914	21 710	21 543	21 674
Teollisuuspalvelut	13 823	14 531	14 311	12 570	14 116	16 455	14 483	11 953
Yhteensä	79 070	77 312	78 137	71 737	68 849	70 316	67 043	60 967
Liikevoitto								
Ympäristöpalvelut	5 291	6 247	5 803	3 432	3 726	5 464	3 792	2 881
Kiinteistöpalvelut	2 301	3 085	1 935	1 206	1 694	2 686	572	1 267
Teollisuuspalvelut	1 486	3 022	1 725	167	414	2 770	1 474	109
Yhteensä	9 078	12 354	9 463	4 805	5 834	10 920	5 838	4 257
Nettorahoituskulut	-932	-961	-1 015	-971	-866	-954	-926	-931
Voitto ennen satunnaisia eriä	8 146	11 393	8 448	3 834	4 968	9 966	4 912	3 326
Liikevoittoprosentti								
Ympäristöpalvelut	14,6	18,0	16,5	11,0	11,7	17,0	12,2	10,5
Kiinteistöpalvelut	7,9	11,0	6,7	4,3	7,4	12,4	2,7	5,8
Teollisuuspalvelut	10,8	20,8	12,1	1,3	2,9	16,8	10,2	0,9
Lassila & Tikanoja	11,5	16,0	12,1	6,7	8,5	15,5	8,7	7,0

Liikevaihto, milj. €

1999-2001 pro forma

Liikevoitto, milj. €

1999-2001 pro forma

Bruttoinvestoinnit

Bruttoinvestoinnit olivat 43,8 miljoonaa euroa (33,6 milj. €), joista 13,0 miljoonaa euroa oli yritysostoja. Ostettiin kuusi yritystä, joiden yhteenlaskettu vuosiliikvaihto oli 25,8 miljoonaa euroa.

Ostetuista yrityksistä suurin oli SPS Siivouspalvelut Oy. Sen liikevaihto vuonna 2002 oli 13,5 miljoonaa euroa ja henkilökunnan lukumäärä noin 700. Lokakuussa ostettiin latvialainen jätehuolto-yhtiö A/S Hoetika ATU. Sen liikevaihto koko vuodelta 2003 oli 7,9 miljoonaa euroa ja sen palveluksessa on 490 henkeä.

Suurin osa investoinneista kohdistui keräyskalustoon ja jätteen kierrätyslaitoksiin. Poistot olivat 25,6 miljoonaa euroa (22,2 milj. €).

Investoinnit taseryhmittäin

Milj. €	2003	2002
Kiinteistöt	9,0	4,6
Koneet ja kalusto	23,1	19,4
Muut aineelliset hyödykkeet	1,2	1,3
Arvopaperit ja liikearvot	9,7	7,5
Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot	0,8	0,8
Yhteensä	43,8	33,6

Toimialoittain investoinnit olivat: Ympäristöpalvelut 17,3 miljoonaa euroa, Kiinteistöpalvelut 10,0 miljoonaa euroa, Teollisuuspalvelut 7,9 miljoonaa euroa ja yhteiset 8,6 miljoonaa euroa.

Syksyllä käynnistettiin mittava tietojärjestelmien kehityshanke. Uuden toiminnanohjausjärjestelmän avulla luodaan työkaluja, joilla toimintaa muutetaan tehokkaammaksi ja entistä paremmin asiakkaita palvelevaksi.

Sijoitettu pääoma

1 000 €	31.12.2003	31.12.2002
Pysyvät vastaavat	194 247	176 659
Vaihtuvat vastaavat	44 484	35 399
Laskennallinen verovelka	-6 825	-5 827
Ostovelat	-9 451	-6 581
Siirtovelat	-5 385	-4 612
Muut korottomat velat	-31 664	-29 530
Sijoitettu pääoma	185 406	165 508

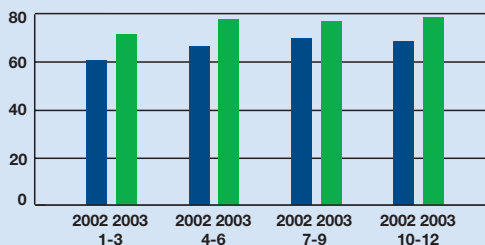
Pysyviä vastaavia kasvattivat poistoja suuremmat investoinnit. Vaihtuvat vastaavat kasvoivat pääasiassa siksi, että rahavarat olivat tilikauden päättyessä poikkeuksellisen suuret. Sijoitetun pääoman kiertonopeus oli 1,7 (1,6).

Rahoitus

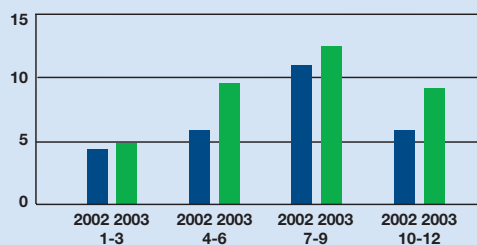
Korollista vierasta pääomaa oli 10,3 miljoonaa euroa enemmän kuin vuotta aiemmin, mutta korolliset nettovelat, 77,6 miljoonaa euroa (73,3 milj. €), kasvoivat vain 4,3 miljoonaa euroa. Tämä johtui siitä, että rahavarat olivat tilikauden päättyessä poikkeuksellisen suuret, 10,8 miljoonaa euroa (4,8 milj. €). Nettorahoituskulut olivat 1,3 % (1,4 %) liikevaihdosta ja 10,9 % (13,7 %) liikevoitosta. Omavaraisuusaste oli 40,6 % (41,0 %) ja gearing-prosentti 80,1 (84,4). Liiketoiminnan rahavirta oli 48,2 miljoonaa euroa (42,0 milj. €). Käyttöpääomaan sitoutui kaudella 1,3 miljoonaa euroa, kun vertailukaudella vapautui 5,7 miljoonaa euroa.

Maksuvalmius säilyi hyvänä koko vuoden. Investoinnit rahoitettiin liiketoiminnan rahavirralla.

Liikevaihto vuosineljänneksittäin, milj. €

Liikevoitto vuosineljänneksittäin, milj. €

Tuotekehitys

Keskitetyn tuotekehityksen tehtävänä on uusien tuotteiden ja konseptien kehittäminen ja niiden uudistaminen. Tällaisten tuotekehitysprojektien kustannukset olivat 0,5 miljoonaa euroa, joka oli 0,2 % liikevaihdosta (0,6 milj. euroa, 0,2 %). Merkittävimmät projektit olivat elintarviketeollisuudelle suunnattu hygieniapalvelukonsepti, kaupan sekä paperi- ja selluteollisuuden palvelumallien viimeistely ja kierrätyspalveluiden tarjonnan laajentamiseen liittyvät hankkeet. Muu palveluiden kehittäminen tapahtuu liiketoimintayksiköissä.

Henkilöstö

Henkilöstömäärä oli vuoden 2003 aikana keskimäärin kokopäiväiseksi muutettuna 4 595 (3 763). Vuoden lopussa Lassila & Tikanojan palveluksessa oli 5 987 henkilöä (4 848). Heistä työskenteli Latviassa 490 henkilöä.

Muutokset konsernirakenteessa

Emoyhtiöön ostettiin Sähköasennus Huhta Oy:n koko osakekanta. Konserniin ostettiin SPS Siivouspalvelut Oy:n ja latvialaisen A/S Hoetika ATU:n koko osakekannat sekä loput 33,3 % Viwaplast Oy:n osakekannasta.

Kiinteistöpalveluihin ostettiin Suomen Lentoasemapalvelut Oy:n ja Monipalvelu Salonen Oy:n liiketoiminnat.

Perustettiin L&T Deili Oy, jonka nimi muutettiin L&T Improvement Oy:ksi. Lisäksi perustettiin L&T Deili Oy,

L&T Relations Oy ja L&T Toimi Oy. L&T Vedenkierrätys Oy fuusioitiin Lassila & Tikanoja Oyj:öön.

Purettiin seuraavat yhtiöt: L&T Ongelmajätehuolto Oy, JKL Sukseksuoviis Oy, Mikkelin Siisti Oy, Suoviis Tulevlap Oy, Pääkaupunkiseudun Hopeasähkö Oy ja Kuljetus Wastedes Oy.

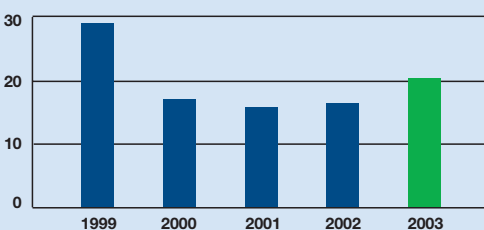
Varsinaisen yhtiökokouksen päätökset

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 1.4.2003 hallitukseen valittiin uudelleen Heikki Hakala, Juhani Lassila ja Juhani Maijala vuosiksi 2003–2004. Hallituksen kokoonpano on Heikki Hakala, Lasse Kurkilahti, Juhani Lassila, Juhani Maijala ja Soili Suonoja. Kokouksessaan välittömästi yhtiökokouksen jälkeen hallitus valitsi uudelleen päätoimiseksi hallituksen puheenjohtajaksi Juhani Maijalan. Hallituksen varapuheenjohtajaksi valittiin uudelleen Heikki Hakala. Tilintarkastajaksi valittiin PricewaterhouseCoopers Oy, KHT-yhteisö.

Yhtiön osakkeet

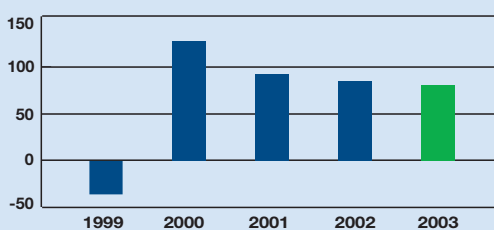
Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeita vaihdettiin 1.1.–30.12.2003 Helsingin Pörssissä 4 758 046 kappaletta, mikä on 30,1 % osakkeiden lukumäärästä. Vaihdon arvo oli 91,6 miljoonaa euroa. Kaupantekokurssi vaihteli 15,01 ja 29,50 euron välillä. Viimeinen kaupantekokurssi oli 27,50 euroa. Yhtiön osakekannan markkina-arvo 30.12.2003 oli 435,2 miljoonaa euroa. Liputuksia ei ollut.

Sijoitetun pääoman tuotto, %

1999-2001 pro forma

Gearing, %

1999-2001 pro forma

Voitonjako

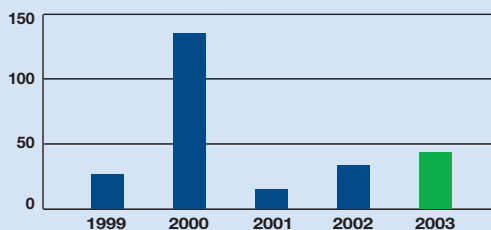
Yhtiön tulos/osake oli 1,38 euroa ja liiketoiminnan rahavirta/osake 3,05 euroa. Yhtiön hallitus esittää 18.3.2004 pidettävälle yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan 1,20 euroa osakkeelta. Jaettavan osingon määrä on 18 991 569,60 euroa. Ehdotettu osinko on 87,0 % osakekohtaisesta tuloksesta.

Näkymät vuodelle 2004

Markkinanäkymät Lassila & Tikanojan toimialoilla ovat edelleen suotuisat. Kilpailun kentässä ei ole havaittu tekijöitä, jotka oleellisesti muuttaisivat kilpailutilannetta. Liikevaihdon odotetaan kasvavan ja tuloksen hieman paranevan. Suhteellisen kannattavuuden säilyttäminen päättyneen vuoden tasolla on erityisen haasteellinen tehtävä. Liikevoitto suhteessa liikevaihtoon oli erityisesti Ympäristö- ja Kiinteistöpalveluissa korkea.

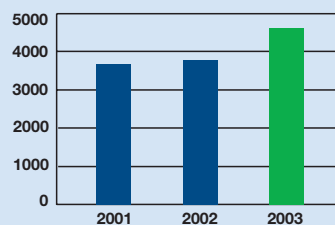
Alkaneen vuoden merkittävimpiä investointikohteita tulevat olemaan investoinnit jättemateriaalien hyötykäyttöä edistäviin laitoksiin. Tavoitteena on myös laajentaa toimintaa ulkomailla.

Investoinnit, milj. €

1999-2001 pro forma

Henkilöstö keskimäärin

IFRS-siirtymäprojekti

KÄYTTÖÖNOTTOSUUNITELMA

Lassila & Tikanoja siirtyy raportoinnissaan muiden EU-alueen julkisten yhtiöiden tavoin noudattamaan konsernitilinpäätöksessään IAS/IFRS-standardia 1.1.2005. Siirtymispäivä on 1.1.2004 vertailutietojen laskemista varten. Tilinpäätöskäytäntönä säilyy suomalainen kirjanpitoikäytäntö vuoteen 2005 asti, mutta 1.1.2004 tase sekä vuoden 2004 tilinpäätös ja osavuosikatsaukset laaditaan myös IFRS:n mukaan vertailutiedoiksi.

SIIRTYMÄPROJEKTIN VAIHE

IFRS-siirtymäprojekti aloitettiin kesäkuussa 2002 ja se on edennyt hallituksen hyväksymän projektisuunnitelman mukaan. Projektin aluksi kartoitettiin Lassila & Tikanojan laskentakäytäntöjen nykytilanne. Voimassaolevat standardit, niiden vaikutus ja niiden vaatimat muutokset on käyty läpi. Myös IFRS-standardiluonnoksiin ja niiden mahdollisesti mukanaan tuomiin muutoksiin on perehdytty. Laskentajärjestelmää on muokattu siten, että IFRS:n edellyttämien tietojen kerääminen on mahdollista.

KESKEISET TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEIDEN MUUTOKSET

Tuloslaskelma

Lassila & Tikanoja käyttää suomalaisessa kirjanpitoikäytännössä toimintokohtaista tuloslaskelmaa, jota se tulee käyttämään myös IFRS:ssä. Kustannuseriä määritellään kuitenkin jossain määrin uudelleen, joten bruttokate ei ole vertailukelpoinen nykyisen kanssa.

Segmenttiraportointi

Lassila & Tikanojan ensisijainen segmenttiraportointi perustuu liiketoiminnallisiin segmentteihin, jotka muodostuvat nykyisistä toimialoista. Segmenttien välinen myynti raportoidaan osana segmenttien liikevaihtoa.

Osaa kiinteistä kustannuksista ei enää kohdisteta toimialoille, koska nykyiset kohdistamisperiaatteet eivät kaikilta osin täytä IFRS-vaatimuksia. Kohdistamattomia ovat jatkossa sellaiset erät, joita käytetään yrityksen yleisiin ja keskushallinnon tarpeisiin.

Toimialat jaetaan tuotelinjoihin, jotka myös muodostavat yrityksen rahavirtoja tuottavat yksiköt. Rahavirtaa tuottava yksikkö on lisäksi latvialainen alakonserni.

Segmenttiraportointiin siirtyminen ei aiheuta merkittäviä muutoksia Lassila & Tikanojan laskentajärjestelmään, koska yhtiö on laatinut aiemminkin toimiala- ja tuotelinjakohtaiset tuloslaskelmat ja sijoitetun pääoman laskelmat.

Liikearvot

Liikearvoille suoritetaan arvonalennustesti siirtymispäivän olosuhteiden perusteella. Standardiluonnoksen mukaiset testausmenetelmät on laadittu rahavirtaa tuottaville yksiköille.

Standardiluonnoksen mukaan liikearvoista ei tehdä poistoja. Tulevaisuudessa hankittavista uusista yrityksistä syntyy poistamattomien liikearvojen lisäksi aineettomia hyödykkeitä, joista poistot tehdään vaikutusaikanaan.

Eläkejärjestelyt

Lassila & Tikanojan suomalaisten yhtiöiden lakisääteinen eläketurva on hoidettu eläkevakuutusyhtiöissä. Suomen TEL:n käsittely IFRS:ssä on vielä avoin. Lassila & Tikanojan kaltaiselle työvoimavaltaiselle yritykselle on suuri merkitys sillä, käsitelläänkö sitä maksu- vai etuus pohjaisena järjestelyinä. Latvialaisen alakonsernin eläkejärjestely on maksupohjainen. Lassila & Tikanojan vähäisistä lisäeläkejärjestelyistä yksi on etuus pohjainen ja muut ovat maksupohjaisia.

Kaatopaikkavaraus

Keravan kaatopaikan jälkihoitokustannusvarauksen kirjausperiaate ja laskentamenetelmä muuttuvat.

Tuloutus ja vaihto-omaisuus

Rengaskierrätyksen tuloutusperiaate muuttuu.

Omiin tuotantoprosesseihin liittyvään vaihto-omaisuuteen aktivoidaan jatkossa myös kiinteät kustannukset.

Rahoitusleasing

Ympäristöpalvelut-toimiala vuokraa asiakkaille laitteita, esimerkiksi jätehuollon puristimia, jotka on kirjattu Lassila & Tikanojan käyttö-omaisuuteen. Osa vuokrasopimuksista tulkitaan IFRS:n mukaan rahoitusleasing-sopimuksiksi ja niiden käsittely muuttuu. Rahoitusleasing-sopimusten mukaisten tulevien vuokrien nykyarvot tuloutetaan heti ja ne kirjataan pitkäaikaisiksi myyntisaamiksiksi, eikä laitteita kirjata yhtiön käyttöomaisuuteen. Kukin vuokraerä jaetaan korkoon ja myyntisaamisen lyhennykseksi.

Optio-oikeudet

Standardiluonnoksen perusteella 2002B- ja 2002C-optio-oikeuksista tehdään kulukirjaukset 1.1.2005 alkaen.

Rahoitusinstrumentit

Rahoitusinstrumentit jaetaan neljään ryhmään: kaupankäyntitaroituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin, eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin, yrityksen myöntämiin lainoihin ja muihin saamisiin sekä myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Kaikki rahoitusvarat ja -velat merkitään taseeseen hankintameno, johon sisällytetään transaktiomenot. Lainan korot kirjataan jaksotetun hankintameno mukaan. Rahoitusvarojen ja velkojen myöhempi arvostaminen kirjanpidossa määrittyy sen perusteella mihin edellä mainittuun luokkaan ne kuuluvat.

Lassila & Tikanojan johdannaissopimukset ovat koronvaihtosopimuksia. Niihin voidaan soveltaa suojauslaskentaa, jonka mukaan sopimusten käypien arvojen muutokset kirjataan taseeseen omaan pääomaan. Tuloslaskelmaan ne kirjataan sopimuksen voimassaoloaikana.

Verojen käsittely

Laskennallisten verojen käsittely muuttuu, muun muassa nykyisistä rakennuksiin kohdistetuista liikearvoista ja kiinteistön arvonkorotuksesta kirjataan laskennallinen verovelka.

VAIKUTUKSET LASSILA & TIKANOJA -KONSERNILLE

Tämänhetkisen käsityksen mukaan IFRS-standardien käyttöönotolla ei ole siirtymähetkellä olennaista vaikutusta yhtiön omaan pääomaan.

Konsernituloslaskelma

1.1. - 31.12. 1 000 €	2003	%	2002	%	Liitetieto
Liikevaihto	306 256	100,0	267 175	100,0	1
Hankinnan ja valmistuksen kulut	-246 448	-80,5	-217 611	-81,4	
Bruttokate	59 808	19,5	49 564	18,6	
Myynnin ja markkinoinnin kulut	-7 509	-2,5	-8 582	-3,2	
Hallinnon kulut	-9 514	-3,1	-8 637	-3,2	
Liiketoiminnan muut tuotot	1 344	0,4	993	0,4	4
Liiketoiminnan muut kulut	-703	-0,2	-584	-0,2	
Liikevoitto ennen liikearvon poistoja	43 426	14,2	32 754	12,3	
Liikearvon poistot	-7 726	-2,5	-5 905	-2,2	
Liikevoitto	35 700	11,7	26 849	10,0	2,3
Rahoitustuotot ja -kulut	-3 879	-1,3	-3 677	-1,4	5
Voitto ennen satunnaisia eriä	31 821	10,4	23 172	8,7	
Satunnaiset erät					
Voitto ennen veroja	31 821	10,4	23 172	8,7	
Tuloverot	-9 740	-3,2	-7 189	-2,7	6
Vähemmistöosuudet	-261		-99		
Tilikauden voitto	21 820	7,1	15 884	5,9	

Konsernitase

31.12. 1 000 €	2003	%	2002	%	Liitetieto
VASTAAVAA					
Pysyvät vastaavat					
Aineettomat hyödykkeet					7
Aineettomat oikeudet	26		41		
Liikearvo	82 946		80 983		
Muut pitkävaikutteiset menot	2 879		2 756		
Ennakkomaksut	190		15		
	86 041	36,0	83 795	39,5	
Aineelliset hyödykkeet					8
Maa-alueet	3 841		3 412		
Rakennukset ja rakennelmat	29 897		24 270		
Koneet ja kalusto	64 467		54 357		
Muut aineelliset hyödykkeet	2 325		2 916		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	4 198		4 441		
	104 728	43,9	89 396	42,2	
Sijoitukset					9
Osakkuusyritysten osakkeet	283		281		
Muut osakkeet ja osuudet	3 195		3 187		
	3 478	1,5	3 468	1,6	
Pysyvät vastaavat yhteensä	194 247	81,4	176 659	83,3	
Vaihtuvat vastaavat					
Vaihto-omaisuus					
Aineet ja tarvikkeet	357				
Valmiit tuotteet/Tavarat	1 694		1 665		
Muu vaihto-omaisuus	668		646		
Ennakkomaksut	10				
	2 729	1,1	2 311	1,1	
Pitkäaikaiset saamiset					
Lainasaamiset	1		1		
Lyhytaikaiset saamiset					10
Myyntisaamiset	27 060		23 812		
Muut saamiset	148		162		
Siirtosaamiset	3 789		4 318		
	30 997	13,0	28 292	13,3	
Rahat ja pankkisaamiset	10 757	4,5	4 795	2,3	
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	44 484	18,6	35 399	16,7	
Vastaavaa yhteensä	238 731	100,0	212 058	100,0	

31.12. 1 000 €	2003	%	2002	%	Liitetieto
VASTATTAVAA					
Oma pääoma					11,12
Osakepääoma	7 913		7 913		
Ylikurssirahasto	7 518		7 518		
Edellisten tilikausien voitto	58 535		54 666		
Tilikauden voitto	21 820		15 884		
Oma pääoma yhteensä	95 786	40,1	85 981	40,6	
Vähemmistöosuudet	1 157	0,5	895	0,4	
Pakolliset varaukset	69	0,0	526	0,2	13
Vieras pääoma					
Laskennallinen verovelka	6 825	2,9	5 827	2,7	12
Pitkäaikainen					14
Lainat rahoituslaitoksilta	79 084		66 343		
Saadut ennakot	2		3		
Muut velat	143		104		
	79 229	33,2	66 450	31,3	
Lyhytaikainen					
Joukkovelkakirjalainat			2 488		
Lainat rahoituslaitoksilta	9 167		9 167		
Saadut ennakot	57		1		
Ostovelat	9 451		6 581		
Muut velat	31 605		29 530		
Siirtovelat	5 385		4 612		
	55 665	23,3	52 379	24,8	
Vieras pääoma yhteensä	141 719	59,4	124 656	58,8	
Vastattavaa yhteensä	238 731	100,0	212 058	100,0	

Konsernin rahoituslaskelma

1 000 €	2003	2002
Liiketoiminta		
Liikevoitto	35 700	26 849
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot	25 643	22 220
Muut oikaisut	-214	-470
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	61 129	48 599
Käyttö pääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys/vähennys	-1 810	3 646
Vaihto-omaisuuden lisäys/vähennys	44	-309
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys/vähennys	508	2 327
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	59 871	54 263
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-4 146	-4 177
Saadut korot liiketoiminnasta	332	439
Maksetut välittömät verot	-7 818	-8 491
Liiketoiminnan rahavirta	48 239	42 034
Investoinnit		
Investoinnit konserniyrityksiin	-11 255	-9 737
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-30 073	-22 965
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	734	1 578
Investoinnit muihin sijoituksiin	-16	-28
Luovutustulot muista sijoituksista	19	179
Saadut osingot investoinneista	6	9
Investointien rahavirta	-40 585	-30 964
Rahoitus		
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-488	
Lyhytaikaisten lainojen nostot		2 488
Pitkäaikaisten lainojen nostot	40 000	
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-29 350	-11 584
Maksetut osingot	-11 854	-9 484
Rahoituksen rahavirta	-1 692	-18 580
Rahavarojen muutos	5 962	-7 510
Rahavarat 1.1.	4 795	12 305
Rahavarat 31.12.	10 757	4 795
Rahoituslaskelman erät eivät ole suoraan johdettavissa taseista mm. hankittujen uusien tytäryritysten takia.		
Lisätiedot ostetuista konserniyhtiöistä ja liiketoiminnoista:		
Rahat ja pankkisaamiset	4 102	1 430
Vaihto-omaisuus	463	277
Saamiset	1 679	2 678
Liikearvo	9 744	7 036
Muu käyttöomaisuus	3 238	4 076
Lyhytaikainen vieras pääoma	-3 773	-2 912
Pitkäaikainen vieras pääoma	-96	-1 249
Laskennallinen verovelka/verosaaminen		-169
Hankintahinta	15 357	11 167
./. Rahavarat	-4 102	-1 430
Investoinnit konserniyrityksiin	11 255	9 737

Tilinpäätöksen liitetiedot

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

KONSERNITILINPÄÄTÖS

Laajuus

Konsernitilinpäätöksessä ovat mukana ne yhtiöt, joissa Lassila & Tikanoja Oyj:llä oli tilikaudella suoraan tai välillisesti enemmän kuin 50 % äänimäärästä. A/S Hoetika ATU- ja L&T Muoviportti -alakerneista on laadittu konsernitilinpäätökset, mutta muista alakerneista ei. Yhtiöt sisältyvät konsernitilinpäätökseen hankintahetkestä omistusaikojen loppuun. Tarkemmat tiedot konserniin kuuluvista yrityksistä ovat liitetiedoissa sivulla 30.

Sisäinen osakkeenomistus

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmällä. Tytäryhtiöiden hankintahinnasta on vähennetty yhtiön hankintahetken oma pääoma mukaan lukien verovelalla vähennetyt varaukset. Näin syntyvä tase-erille kohdistamaton liikearvo muodostuu ammattitaidosta ja markkinaosuudesta ja se poistetaan vaikutusaikanaan 4-10 vuodessa. WM Ympäristöpalvelut Oy:n (nyk. Säkkipäälä Ympäristöpalvelut Oy, vapaaehtoisessa selvitystilassa) kaupassa syntyneen liikearvon poistoaika on 20 vuotta, koska se liittyy merkittävän markkina-aseman hankkimiseen. Samoja periaatteita noudatetaan soveltuvin osin myös liike-toimintakaupoista syntyneisiin liikearvoihin. Vähemmistöosuudet on erotettu omasta pääomasta ja tuloksesta sekä esitetty taseessa omana eränään.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konserniyhtiöiden väliset liiketapahtumat, sisäisten toimitusten realisoitumattomat katteet, sisäiset saamiset ja velat sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu.

Tytäryhtiöiden sulautuminen ja purkautuminen

Tytäryhtiöfuusioilla ja tytäryhtiön purkautumisella ei ole ollut vaikutusta konsernin vapaaseen omaan pääomaan.

Muuntoerot

Latvialaisen alakernein konsernituloslaskelma on muunnettu euroiksi tilikauden keskikurssiin ja tase Euroopan Keskuspankin noteeraamaan tilikauden päättymispäivän kurssiin. Oman pääoman eliminoinnissa syntyneet muuntoerot on käsitelty konsernin vapaan oman pääoman oikaisueränä.

Tilinpäätössiirtojen kertymä

Tilinpäätössiirtojen kertymä on merkitty konsernitaseeseen jaettuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä sen muutos konsernituloslaskelmaan jaettuna laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden tulokseen. Laskennallinen verovelka on laskettu käyttäen tilinpäätöshetkellä vahvistettua seuraavien vuosien verokantaa ja esitetty taseessa omana eränä vieraassa pääomassa. Laskennallisesta verovelasta on vähennetty laskennallinen verosaaminen ja verovelka on esitetty taseessa nettomääräisenä.

Tuloverot

Säkkipäälä Ympäristöpalvelut Oy on asetettu vapaaehtoiseen selvitystilaan ja yhtiön liiketoiminta on siirretty ennakkojako-osana osakkaalle Säkkipäälä Puhtaanapito Oy:lle (fuusioitu Säkkipäälä Oy:öön, joka on fuusioitu Lassila & Tikanoja Oyj:öön). Veroasiamies vaati Säkkipäälä Ympäristöpalvelut Oy:n (vapaiehtoisessa selvitystilassa) ja Säkkipäälä

Puhtaanapito Oy:n (fuusioitu Säkkipäälä Oy:öön, joka on fuusioitu Lassila & Tikanoja Oyj:öön) vuoden 2000 verotusten kumoamista ja palauttamista uudelleen verotettaviksi. Riita koskee purkutappion vähennyskelpoisuutta. Konserniverokeskuksen oikaisulautakunta hylkäsi veroasiamiehen vaatimuksen. Veroasiamies on valittanut verotuksesta Helsingin hallinto-oikeudelle.

Konsernin tuloslaskelmaan sisältyvät konserniyhtiöiden tulosten perusteella määräytyvät suoriteperusteiset verot sekä tilinpäätössiirtojen kertymästä laskettu verovelan muutos. Tytäryhtiöiden osingonjakoon liittyvä yhtiöveron hyvitys on konsernituloslaskelmassa vähennetty tilikauden veroista. Kiinteistöjen arvonkorotuksista myyntitilanteessa mahdollisesti syntyvää verovelkaa ei ole kirjattu tilinpäätökseen.

Kirjanpidon ja verotuksen välisistä eroista on kirjattu laskennallinen verosaaminen ja verovelka.

Osakkuusyrietykset

Osakkuusyrietykset on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä.

ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen välittömään hankintamenuon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina taloudellisen pitoajan perusteella alkuperäisestä hankintahinnasta. Vuotuiset poistoajat ovat:

Rakennukset ja rakennelmat	5-25 vuotta
Kuljetusvälineet	6-8 vuotta
Koneet ja kalusto	4-10 vuotta
Liikearvot	4-20 vuotta
Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot	5-10 vuotta

Käytettynä ostettujen koneiden ja kaluston poistoajat ovat puolet yllämainituista ajoista. Tilikauden aikana hankitun käyttöomaisuuden poistot on laskettu käyttöönnotosta lähtien. Maa-alueista ja arvonkorotuksista ei ole tehty poistoja. Maa-alueiden ja rakennusten arvoja on korotettu viimeksi vuonna 1987. Muut pitkävaikutteiset menot ovat vuokratiloin perusparannuskuluja ja vuokratonttien maanrakennustöitä.

Leasing-vuokrat on käsitelty vuosikuluina.

Konserniliikearvot ja liikearvot on esitetty yhtenä eränä taseessa rivillä liikearvot sekä niiden poistot tuloslaskelmassa yhdessä rivillä liikearvon poistot.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Ympäristötuotteiden vaihto-omaisuus on arvostettu käyttäen liukuvaa keskihintaa hankinnasta johtuneiden muuttuvien menojen tai tätä alemman todennäköisen jälleenhankinta- tai myyntihinnan määrään.

Kierrätyspalvelujen vaihto-omaisuus on arvostettu fifo-periaatteella valmistuksesta johtuneiden muuttuvien menojen tai tätä alemman todennäköisen jälleenhankinta- tai myyntihinnan määrään. Väillisiä kustannuksia ei ole aktivoitu.

Liikevaihto

Myyntituloista on vähennetty myynnin välilliset verot, annetut alennukset sekä myynnin kurssierot. Myyntirahdit ja muut myynti- ja toimintuskulut on käsitelty luonteensa mukaisesti hankinnan tai myynnin kuluina. Luottotappiot on kirjattu liiketoiminnan muihin kuluihin.

Konsernin liitetiedot

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja kehitysmenot on kirjattu kuluksi.

Eläkemenojen jakotus

Kotimaisten konserniyhtiöiden palveluksessa olevien henkilöiden lakisääteinen eläketurva on hoidettu eläkevakuutusyhtiöissä. Latviassa eläkemaksut sisältyvät perittyihin sosiaaliturvamaksuihin. Eläkevaikutusmaksut on jaksotettu vastaamaan suoriteperusteisia palkkoja.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Kotimaisten yhtiöiden ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu tapahtumapäivän kurssiin. Valuuttamääräiset saamiset ja velat on muunnettu euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän Euroopan Keskuspankin keskikurssia. Kurssierot on merkitty tuloslaskelmaan.

PRO FORMA -VERTAILUTIETOJEN LAATIMISPERIAATTEET

Lassila & Tikanoja -konserni syntyi Lassila & Tikanoja Oyj:n (entinen) jakautumisessa 30.9.2001. Vuodelta 2001 on laadittu virallinen tilinpäätös uuden Lassila & Tikanoja Oyj:n ensimmäiseltä tilikaudelta 30.9.–31.12.2001 sekä pro forma -tilinpäätös konsernista vertailutietoineen kaudelta 1.1.–31.12.2001.

Pro forma -luvut on laskettu ikään kuin Lassila & Tikanoja -yhtymän jakautuminen olisi tullut voimaan 1.1.1997. Tilikausien 1997–2001 uutta Lassila & Tikanoja -konsernia koskevat pro forma -laskelmat perustuvat Lassila & Tikanoja -yhtymän tilinpäätöksiin ajalta 1.1.1997–30.9.2001 sekä uuden Lassila & Tikanoja -konsernin tilinpäätökseen ajalta 30.9.–31.12.2001. Uuteen Lassila & Tikanoja -konserniin on yhdistetty jakautumissuunnitelman mukaiset yhtiöt.

Konsernitiilinpäätökset on laadittu siten, että syntyvien uusien konsernien yhteenlasketut omat pääomat vastaavat jakautuvan konsernin omaa pääomaa 30.9.2001. Emoyhtiön taseena on käytetty jakautumissuunnitelman mukaista tasetta. Sisäiset eliminoinnit on tehty vastaamaan jakautumisen jälkeistä konsernirakennetta. Osingoiksi on laskettu puolet Lassila & Tikanoja Oyj:n (entinen) vuoden 2000 osingoista. Yksityiskohtaisemmin pro forma -laskentaa on selvitetty täydennytyssä jakautumis/tarjousesitteessä (26.9.2001).

1. Liikevaihto

1 000 €	2003	%	2002	%
Liikevaihto toimialoittain				
Ympäristöpalvelut	137 235	44,8	122 327	45,8
Kiinteistöpalvelut	113 786	37,2	87 841	32,9
Teollisuuspalvelut	55 235	18,0	57 007	21,3
Yhteensä	306 256	100,0	267 175	100,0
Liikevaihto markkina-alueittain				
Suomi	301 935	98,7	265 496	99,4
Muut Pohjoismaat	585	0,2	733	0,3
Muut EU-maat	421	0,1	536	0,2
Muu Eurooppa	3 183	1,0	398	0,1
Muut maat	132		12	
Yhteensä	306 256	100,0	267 175	100,0

2. Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

	2003	2002
Henkilökunta keskimäärin		
Toimihenkilöt	795	691
Työntekijät	3 800	3 072
Yhteensä	4 595	3 763
Tilikauden henkilöstökulut 1 000 €		
Palkat ja palkkiot	101 878	88 148
Eläkekulut	15 168	14 784
Muut henkilösivukulut	6 983	5 808
Yhteensä	124 029	108 740
Konserniyhtiöiden hallitusten jäsenille ja toimitusjohtajille maksetut palkat ja palkkiot	477	383

Johdon palkkoja, palkkioita ja eläke-etuuksia selostetaan sivulla 43. Konserniyhtiöiden lähimpiin kuuluville henkilöille ei ole myönnetty lainoja.

3. Poistot

1 000 €	2003	2002
Toimintokohtaiset poistot		
Hankinnan ja valmistuksen poistot	16 002	14 474
Myyntin ja markkinoinnin poistot	382	453
Hallinnon poistot	1 533	1 388
Liiketoiminnan poistot	7 726	5 905
Yhteensä	25 643	22 220

Tase-eräkohtainen poistoerittely sisältyy kohtiin aineettomat ja aineelliset hyödykkeet.

4. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

1 000 €	2003	2002
Liiketoiminnan muut tuotot		
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	844	524
Osakkeiden myyntivoitot	8	99
Vuokratuotot	15	11
Luottotappioiden palautukset	42	40
Muut	391	288
Yhteensä	1 300	962
Osuus osakkuusyrityksen tuloksesta	44	31
Yhteensä	1 344	993
Liiketoiminnan muut kulut		
Käyttöomaisuuden myynti- ja romutustappiot	299	120
Osakkeiden myyntitappiot	3	31
Luottotappiot	290	328
Muut	111	105
Yhteensä	703	584

7. Aineettomat hyödykkeet

1 000 €	Aineettomat oikeudet	Liike-arvo	Muut pitkävaik. menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	66	123 078	4 608	15	127 767
Lisäykset	4	9 689	601	189	10 483
Vähennykset			-13		-13
Siirrot erien välillä	-14		-10	-14	-38
Hankintameno 31.12.	56	132 767	5 186	190	138 199
Kertyneet poistot 1.1.	-25	-42 095	-1 852		-43 972
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot			24		24
Tilikauden poistot	-5	-7 726	-479		-8 210
Kertyneet poistot 31.12.	-30	-49 821	-2 307		-52 158
Kirjanpitoarvo yhteensä	26	82 946	2 879	190	86 041

5. Rahoitustuotot ja -kulut

1 000 €	2003	2002
Osinkotuotot	9	13
Muut korko- ja rahoitustuotot	340	423
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-4 228	-4 113
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-3 879	-3 677
Rahoitustuotot ja -kulut sisältävät:		
Korkotuottoja	340	420
Korkokuluja	4 166	4 086
Kurssieroja (netto)		3

Kurssierot ovat rahoitustoiminnan kurssieroja. Kurssierojen positiivinen nettomäärä sisältyy tuloslaskelman erään muut korko- ja rahoitustuotot ja negatiivinen nettomäärä erään korkokulut ja muut rahoituskulut. Myynneistä ja ostoista syntyneet kurssierot on kirjattu joko myyntin tai ostojen oikaisueriksi.

6. Tuloverot

1 000 €	2003	2002
Tuloverot tilikaudelta varsinaisesta toiminnasta	8 810	6 549
Tuloverot aikaisemmilta tilikausilta	-68	9
Laskennallisen verovelan muutos*	998	631
Yhteensä	9 740	7 189
* Laskennallisen verovelan ja saatavan muutos		
Tilinpäätössiirroista	800	305
Jaksotuseroista	364	492
Yhdistelytoimenpiteistä	-166	-166
Yhteensä	998	631

Konserni

8. Aineelliset hyödykkeet

1 000 €	Maa- alueet	Raken- nukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	2 210	27 564	127 236	8 157	4 441	169 608
Lisäykset	429	5 319	22 762	474	4 280	33 264
Vähennykset			-7 186	-83		-7 269
Siirrot erien välillä		2 136	2 199	226	-4 523	38
Hankintameno 31.12.	2 639	35 019	145 011	8 774	4 198	195 641
Kertyneet poistot 1.1.		-5 350	-72 879	-5 241		-83 470
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		4	6 669	60		6 733
Tilikauden poistot		-1 831	-14 334	-1 268		-17 433
Kertyneet poistot 31.12.		-7 177	-80 544	-6 449		-94 170
Arvonkorotukset 1.1. ja 31.12.	1 202	2 055				3 257
Kirjanpitoarvo yhteensä	3 841	29 897	64 467	2 325	4 198	104 728
Tuotantokoneiden ja -laitteiden tasearvo 31.12.			60 757			

9. Sijoitukset

1 000 €	Osuudet			Konserniyritykset		Konsernin osuus yhtiön osakkeista ja äänimäärästä %
	omistusyhteys- yrityksissä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Emoyhtiön omistamat		
Hankintameno 1.1.	188	3 187	3 375	EM-business Oy, Helsinki		100,0
Lisäykset		27	27	Kanta-Hämeen Ympäristöyhtiö Oy, Helsinki		100,0
Vähennykset	-42	-19	-61	Kiinteistö Oy Meritonnttu, Helsinki		100,0
Hankintameno 31.12.	146	3 195	3 341	Kiinteistö Oy Vantaan Valimotie 33, Helsinki		100,0
Pääomaomikaisu 1.1.	93		93	L&T Advance Oy, Helsinki		100,0
Osuus osakkuusyrittöksen tuloksesta	44		44	L&T Deili Oy, Helsinki		100,0
Pääomaomikaisu 31.12.	137		137	L&T Development Oy, Helsinki		100,0
Kirjanpitoarvo yhteensä	283	3 195	3 478	L&T Improvement Oy, Helsinki		100,0
				L&T Kalusto Oy, Helsinki		100,0
				L&T Palvelu Oy, Helsinki		100,0
				L&T Relations Oy, Helsinki		100,0
				L&T Servis Oy, Helsinki		100,0
				L&T Toimi Oy, Helsinki		100,0
				L&T Ympäristöhuolto Oy, Helsinki		100,0
				Säkkiväline Ympäristöpalvelut Oy, vapaaehtoisessa selvitystilassa, Helsinki		100,0
				Tytäryhtiöiden kautta omistetut		
				A/S Hoetika ATU, Riika, Latvia		100,0
				SIA Hoetika Invest, Riika, Latvia		100,0
				L&T Muoviportti Oy, Merikarvia		66,7
				L&T Viwaplast Oy, Valkeakoski		66,7
				Pahvipojat Oy, Kemi		100,0
				SIA SL Serviss, Riika, Latvia		100,0
				Osakkuusyrittöykset		
				Emoyhtiön omistamat		
				Suomen Keräystuote Oy, Tampere		25,6
				RL-Huolinta Oy, Mikkeli		33,3
				Rodnik A/O, Pietari, Venäjä		35,0
				Tytäryhtiöiden kautta omistetut		
				Re Plast Ou, Rapla, Viro		33,3

Osakkuusyrittöykset on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä.

10. Saamiset

1 000 €	2003	2002
Siirtosaamiset		
Korot	8	
Kela, työterveyshuollon korvaukset	1 000	645
Lakisääteiset henkilövakuutukset	1 425	848
Vakuutukset	88	90
Välilliset verot	302	1 306
Välittömät verot	10	803
Muut	956	626
Yhteensä	3 789	4 318

11. Oma pääoma

1 000 €	2003	2002
Osakepääoma 1.1. ja 31.12.	7 913	7 913
Ylikurssirahasto 1.1. ja 31.12.	7 518	7 518
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	70 550	64 162
Osingonjako	-11 869	-9 496
Muuntoero	-146	
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	58 535	54 666
Tilikauden voitto	21 820	15 884
Oma pääoma 31.12.	95 786	85 981
Laskelma voitonjakokelpoisista varoista		
Edellisten tilikausien voitto	58 535	54 666
Tilikauden voitto	21 820	15 884
Kertyneestä poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista omaan pääomaan merkitty osuus	-4 921	-2 943
Voitonjakokelpoisia varoja	75 434	67 607

12. Konsernin tilinpäätössiirtojen kertymä ja verovelka

1 000 €	31.12.2003	Muutos	1.1.2003
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Kertynyt poistoero	17 906	2 765	15 141
Laskennallinen verovelka	-5 192	-800	-4 392
Tytäryhtiöiden hankintahetken oman pääoman osuus	-7 656	6	-7 662
Vähemmistön osuus	-137	7	-144
Omaan pääomaan siirretty osuus	4 921	1 978	2 943
Laskennallinen verosaaminen ja verovelka			
Tilinpäätössiirroista	5 192	800	4 392
Jaksotuseroista	2 298	364	1 934
Yhdistelytoimenpiteistä	-665	-166	-499
Verovelka yhteensä	6 825	998	5 827

13. Pakolliset varaukset

1 000 €	2003	2002
Muut pakolliset varaukset	69	526

Vuoden 2003 taseeseen on merkitty varaus 2002A- ja 2002B-optio-oikeuksien merkinnästä aiheutuvia sosiaaliturvamaksuja varten, koska tilinpäätöspäivän kurssi oli optioiden merkintähintaa korkeampi. Vuoden 2002 pakollinen varaus oli WM Ympäristöpalvelut Oy:n yhdistämiskustannuksista jäljellä oleva osuus.

14. Vieras pääoma

1 000 €	2004*)	2005	2006	2007	2008
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset lähivuosina					
Lainat rahoituslaitoksilta	9 167	42 833	8 250	8 000	20 000

*) Taseessa lyhytaikaisessa vieraassa pääomassa

Konsernilla ei ole velkoja, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua

1 000 €	2003	2002
Korottomat velat		
Pitkäaikaiset	6 827	5 830
Lyhytaikaiset	46 499	40 720
Yhteensä	53 326	46 550
Siirtovelat		
Korot	748	665
Jätteenkäsittelymaksut	1 935	2 293
Muut jaksotetut kulut	2 702	1 654
Yhteensä	5 385	4 612

Konserni

15. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

1 000 €	2003	2002
Omasta puolesta		
Muut annetut vakuudet		
Annetut kiinteistökiinnitykset	81	249
Annetut yritysikiinnitykset		25
Muut vakuudet	123	97
Sitoumukset, joista annettu yleisvakuus		
Rahalaitoslainat		48 417
Muut omat sitoumukset		902
Annetut kiinteistökiinnitykset		3 364
Muut omat vastuut		
Leasingvastuut		
Seuraavana vuonna erääntyvät vuokrat	409	135
Myöhemminä vuosina erääntyvät vuokrat	529	177

Konserni ei ole antanut ulkopuolisten puolesta pantteja, kiinnityksiä tai takauksia.

16. Johdannaissopimukset

1 000 €	2003	2002
Koronvaihtosopimukset		
Kohde-etuuden arvo	82 000	52 000
Käypä arvo	-1 592	-2 430

Johdannaissopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa ja ne on arvostettu tilinpäätöspäivän markkina-arvoon.

Rahoitus ja rahoitusriskien hallinta

Rahoitus ja rahoitusriskien hallinta hoidetaan keskitetysti.

Euromääräisten tilien likviditeetti netotetaan konsernitilien avulla, ja likviditeettilyijäämät sijoitetaan rahamarkkinoille. Rahoitusriskien hallinnan tarkoituksena on suojautua kaikilta merkittäviltä rahoitusriskeiltä.

Korkoriski

L&T:n merkittävin korkoriski liittyy lainoihin. Lainasalkun korkosidonaisuutta seurataan kuukausittain. Tarvittaessa lainakannan korkosidonaisuutta voidaan muokata korkojohdannaissopimusten avulla.

Luottoriski

Rahoitusinstrumenttien luottoriskiä hallitaan tekemällä rahoitus- ja johdannaissopimuksia vain suurimpien pohjoismaisten pankkien kanssa sekä sijoittamalla ylijäämiä tarkoin valikoitujen liikkeellelaskijoiden sijoitus- ja yritystodistuksiin.

Likviditeettiriski

L&T pyrkii säilyttämään hyvän maksuvalmiuden kaikissa olosuhteissa tehokkaalla kassanhallinnalla ja sijoittamalla vain kohteisiin, jotka voidaan realisoida nopeasti. Lyhytaikaisia, kassavirran heilahteluista johtuvia rahantarpeita varten L&T:llä on käytössä lyhytaikaisten luottojen limiitti (8 milj. euroa) ja yritystodistusohjelmat (yhteensä 25 milj. euroa).

Valuuttariski

Kaikki L&T:n lainat ovat euromääräisiä, joten translaatoriskiä ei ole. Transaktioriskikin on lähes olematon, vähäinen valuuttariski syntyy Ruotsin kruunu -määräisen tuonnin aiheuttamasta negatiivisesta SEK-positiosta. Latvialaisen tytäryhtiön oma pääoma on pieni eikä sitä ole suojattu.

Emoyhtiön tilinpäätös

TULOSLASKELMA

1 000 €	2003	2002	Liitetieto
Liikevaihto	301 157	200 030	1
Hankinnan ja valmistuksen kulut	-247 836	-162 119	
Bruttokate	53 321	37 911	
Myyntin ja markkinoinnin kulut	-7 545	-6 762	
Hallinnon kulut	-9 962	-6 896	
Liiketoiminnan muut tuotot	1 053	885	4
Liiketoiminnan muut kulut	-407	-431	
Liikevoitto ennen liikearvon poistoja	36 460	24 707	2,3
Liikearvon poistot	-11 914	-9 235	
Liikevoitto	24 546	15 472	
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 448	-1 592	5
Voitto ennen satunnaisia eriä	22 098	13 880	
Satunnaiset erät	510	-3 332	6
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	22 608	10 548	
Tilinpäätössiirrot			
Poistoeron lisäys/vähennys	-107	-392	
Tuloverot	-8 316	-4 391	7
Tilikauden voitto	14 185	5 765	

TASE

1 000 €	2003	2002	Liitetieto
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet			8
Aineettomat oikeudet	20	39	
Liikearvo	56 547	65 265	
Muut pitkävaikutteiset menot	2 092	2 201	
Ennakkomaksut	190		
	58 849	67 505	
Aineelliset hyödykkeet			9
Maa-alueet	3 404	2 998	
Rakennukset ja rakennelmat	22 784	16 565	
Koneet ja kalusto	4 340	5 461	
Muut aineelliset hyödykkeet	56	57	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3 599	2 269	
	34 183	27 350	
Sijoitukset			10
Osuudet saman konsernin yrityksissä	9 194	11 815	
Osakkuusyritysten osakkeet	158	158	
Pääomalainasaamiset saman konsernin yrityksiltä		100	
Muut osakkeet ja osuudet	3 021	3 015	
	12 373	15 088	
Pysyvät vastaavat yhteensä	105 405	109 943	
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	159		
Valmiit tuotteet/Tavarat	1 693	1 665	
Muu vaihto-omaisuus	159	63	
	2 011	1 728	
Pitkäaikaiset saamiset			
Lainasaamiset	1	1	
Lyhytaikaiset saamiset			11
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	61 023	49 565	
Myyntisaamiset	25 464	22 851	
Muut saamiset	135	145	
Siirtosaamiset	2 727	2 016	
	89 349	74 577	
Rahat ja pankkisaamiset	9 659	4 391	
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	101 020	80 697	
Vastaavaa yhteensä	206 425	190 640	

1 000 €	2003	2002	Liitetieto
VASTATTAVAA			12
Oma pääoma			
Osakepääoma	7 913	7 913	
Ylikurssirahasto	7 518	7 518	
Edellisten tilikausien voitto	41 481	47 585	
Tilikauden voitto	14 185	5 765	
Oma pääoma yhteensä	71 097	68 781	
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Poistoero	3 424	3 317	
Vieras pääoma			13
Pitkäaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta	79 083	66 250	
Saadut ennakot	3	3	
Muut velat	54	54	
	79 140	66 307	
Lyhytaikainen			
Joukkovelkakirjalainat		2 488	
Lainat rahoituslaitoksilta	9 167	9 167	
Saadut ennakot	1	1	
Ostovelat	7 061	5 244	
Velat saman konsernin yrityksille	6 401	7 204	
Muut velat	26 289	24 567	
Siirtovelat	3 845	3 564	
	52 764	52 235	
Vieras pääoma yhteensä	131 904	118 542	
Vastattavaa yhteensä	206 425	190 640	

RAHOITUSLASKELMA

1 000 €	2003	2002
Liiketoiminta		
Liikevoitto	24 546	15 472
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot	16 037	12 809
Muut oikaisut	-387	-234
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	40 196	28 047
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys/vähennys	-3 549	4 905
Vaihto-omaisuuden lisäys/vähennys	-284	186
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys/vähennys	3 199	-195
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	39 562	32 943
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-4 976	-2 833
Saadut korot liiketoiminnasta	2 585	1 886
Maksetut välittömät verot	-7 777	-4 801
Liiketoiminnan rahavirta	29 394	27 195
Investoinnit		
Investoinnit konserniyrityksiin	-379	-102
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-10 458	-4 714
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	508	209
Investoinnit muihin sijoituksiin	-3	-102
Luovutustulot muista sijoituksista	15	205
Saadut osingot investoinneista	10	14
Investointien rahavirta	-10 307	-4 490
Rahoitus		
Maksettu konserniavustusta	-3 802	
Saatu konserniavustusta	470	164
Lyhytaikaisten lainojen nostot		2 488
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-489	
Lyhytaikaisten konsernin sisäisten lainojen takaisinmaksut	-8 976	-14 393
Pitkäaikaisten lainojen nostot	40 000	
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-29 167	-9 113
Maksetut osingot	-11 855	-9 484
Rahoituksen rahavirta	-13 819	-30 338
Rahavarojen muutos	5 268	-7 633
Rahavarat 1.1.	4 391	12 024
Rahavarat 31.12.	9 659	4 391

Rahoituslaskelman erät eivät ole suoraan johdettavissa taseista mm. tytäryhtiöiden fuusioiden ja purkujen takia.

Tilinpäätöksen liitetiedot

1. Liikevaihto

1 000 €	2003	%	2002	%
Liikevaihto toimialoittain				
Ympäristöpalvelut	127 133	42,3	91 275	45,6
Kiinteistöpalvelut	118 789	39,4	63 544	31,8
Teollisuuspalvelut	55 235	18,3	45 211	22,6
Yhteensä	301 157	100,0	200 030	100,0
Liikevaihto markkina-alueittain				
Suomi	299 784	99,6	198 720	99,3
Muut Pohjoismaat	349	0,1	585	0,3
Muut EU-maat	371	0,1	366	0,2
Muu Eurooppa	623	0,2	357	0,2
Muut maat	30		2	
Yhteensä	301 157	100,0	200 030	100,0

2. Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

	2003	2002
Henkilökunta keskimäärin		
Toimihenkilöt	706	499
Työntekijät	3 090	2 211
Yhteensä	3 796	2 710

1 000 €

Tilikauden henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot	88 490	60 685
Eläkekulut	12 867	9 858
Muut henkilösivukulut	6 054	4 033
Yhteensä	107 411	74 576

Johdon palkat ja palkkiot

Hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja	395	355
--	-----	-----

Johdon palkkoja, palkkioita ja eläke-etuksia selostetaan sivulla 43. Konserniyhtiöiden lähipiiriin kuuluville henkilöille ei ole myönnetty lainoja.

3. Poistot

1 000 €	2003	2002
Toimintokohtaiset poistot		
Hankinnan ja valmistuksen poistot	3 924	3 275
Myyntiin ja markkinoinnin poistot	161	209
Hallinnon poistot	38	90
Liikearvon poistot	11 914	9 235
Yhteensä	16 037	12 809

Tase-eräkohtainen poistoerittely sisältyy kohtiin aineettomat ja aineelliset hyödykkeet.

4. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

1 000 €	2003	2002
Liiketoiminnan muut tuotot		
Saman konsernin yrityksiltä		
Hallintoveloitus	43	346
Muilta		
Fuusiovoitto		31
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	423	171
Osakkeiden myyntivoitot	2	98
Vuokratuotot	15	11
Luottotappioiden palautukset	37	29
Muut	533	199
Yhteensä	1 053	885
Liiketoiminnan muut kulut		
Saman konsernin yrityksille		
Hallintoveloitus		87
Muilla		
Käyttöomaisuuden myynti- ja romutustappiot	36	5
Osakkeiden myyntitappiot	3	31
Luottotappiot	289	243
Muut	79	65
Yhteensä	407	431

5. Rahoitustuotot ja -kulut

1 000 €	2003	2002
Osinkotuotot	14	20
Muut korko- ja rahoitustuotot	2 592	1 889
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-5 054	-3 501
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-2 448	-1 592
Rahoitustuotot ja -kulut sisältävät:		
Korkotuottoja		
Saman konsernin yrityksiltä	2 265	1 511
Muilta	327	375
Korkokuluja		
Saman konsernin yrityksille	841	487
Muille	4 152	2 997
Kurssieroja (netto)		3

Kurssierot ovat rahoitustoiminnan kurssieroja. Kurssierojen positiivinen nettomäärä sisältyy tuloslaskelman erään muut korko- ja rahoitustuotot ja negatiivinen nettomäärä erään korkokulut ja muut rahoituskulut. Myyneistä ja ostoista syntyneet kurssierot on kirjattu joko myynnin tai ostojen oikaisueriksi.

6. Satunnaiset erät

1 000 €	2003	2002
Satunnaiset tuotot		
Saadut konserniavustukset	3 491	470
Satunnaiset kulut		
Annetut konserniavustukset	2 981	3 802
Satunnaiset erät yhteensä	510	-3 332

7. Tuloverot

1 000 €	2003	2002
Tuloverot tilikaudelta varsinaisesta toiminnasta	8 315	4 385
Tuloverot aikaisemmilta tilikausilta	1	6
Yhteensä	8 316	4 391

8. Aineettomat hyödykkeet

1 000 €	Aineettomat oikeudet	Liike-arvo	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	65	98 298	3 882		102 245
Lisäykset		3 196	139	190	3 525
Fuusiosta/puruista johtuvat lisäykset			181		181
Siirrot erien välillä	-14		-71		-85
Hankintameno 31.12.	51	101 494	4 131	190	105 866
Kertyneet poistot 1.1.	-26	-33 033	-1 681		-34 740
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot			14		14
Fuusiosta/puruista kertyneet poistot			-10		-10
Tilikauden poistot	-5	-11 914	-362		-12 281
Kertyneet poistot 31.12.	-31	-44 947	-2 039		-47 017
Kirjanpitoarvo yhteensä	20	56 547	2 092	190	58 849

9. Aineelliset hyödykkeet

1 000 €	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Muut ain. hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 796	18 679	42 086	2 807	2 269	67 637
Lisäykset	394	4 925	361	13	3 439	9 132
Fuusiosta/puruista johtuvat lisäykset	12	777	1 367			2 156
Vähennykset			-4 580	-56		-4 636
Siirrot erien välillä		2 041	139	14	-2 109	85
Hankintameno 31.12.	2 202	26 422	39 373	2 778	3 599	74 374
Kertyneet poistot 1.1.		-4 170	-36 625	-2 750		-43 545
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		4	4 444	55		4 503
Fuusiosta/puruista kertyneet poistot		-156	-495			-651
Tilikauden poistot		-1 372	-2 357	-27		-3 756
Kertyneet poistot 31.12.		-5 694	-35 033	-2 722		-43 449
Arvonkorotukset 1.1. ja 31.12.	1 202	2 056				3 258
Kirjanpitoarvo yhteensä	3 404	22 784	4 340	56	3 599	34 183
Tuotantokoneiden ja -laitteiden tasearvo 31.12.			3 653			

10. Sijoitukset

1 000 €	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet omistusyhteis-yrityksissä	Pääomalainasaamiset	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	11 815	158	100	3 015	15 088
Lisäykset				2	2
Fuusiosta/puruista johtuvat lisäykset				20	20
Vähennykset				-16	-16
Fuusiosta/puruista johtuvat vähennykset	-2 621		-100		-2 721
Siirrot erien välillä					
Kirjanpitoarvo yhteensä	9 194	158	0	3 021	12 373

11. Saamiset

1 000 €	2003	2002
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Pääomalainasaamiset		100
Lainasaamiset	60 854	49 400
Myyntisaamiset	169	165
Yhteensä	61 023	49 665
Siirtosaamiset		
Korot	8	
Kela, työterveyshuollon korvaukset	820	625
Lakisääteiset henkilövakuutukset	1 243	770
Vakuutukset		54
Välittömät verot		512
Muut	656	55
Yhteensä	2 727	2 016

12. Oma pääoma

1 000 €	2003	2002
Osakepääoma 1.1. ja 31.12.	7 913	7 913
Ylikurssirahasto 1.1. ja 31.12.	7 518	7 518
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	53 350	57 081
Osingonjako	-11 869	-9 496
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	41 481	47 585
Tilikauden voitto	14 185	5 765
Oma pääoma 31.12.	71 097	68 781
Voitonjakokelpoiset varat		
Edellisten tilikausien voitto	41 481	47 585
Tilikauden voitto	14 185	5 765
Voitonjakokelpoisia varoja	55 666	53 350

13. Vieras pääoma

1 000 €	2004*)	2005	2006	2007	2008
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset lähivuosina					
Lainat rahoituslaitoksilta	9 167	42 833	8 250	8 000	20 000

*) Taseessa lyhytaikaisessa vieraassa pääomassa

Yhtiöllä ei ole velkoja, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua

	2003	2002
Korottomat velat		
Pitkäaikaiset	56	57
Lyhytaikaiset	37 196	33 375
Yhteensä	37 252	33 432
Velat saman konsernin yrityksille		
Lyhytaikaiset korolliset	3 050	3 735
Ostovelat	3 351	3 469
Yhteensä	6 401	7 204
Siirtovelat		
Korot	744	665
Jätteenkäsittelymaksut	1 935	1 918
Muut jaksotetut kulut	1 166	981
Yhteensä	3 845	3 564

14. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

1 000 €	2003	2002
Omasta puolesta		
Muut annetut vakuudet		
Annetut kiinteistökiinnitykset	81	81
Muut vakuudet	123	97
Konserniyritysten puolesta annetut takaukset		
Sitoumukset, joista annettu yleisvakuus		
Rahalaitoslainat		48 417
Muut omat sitoumukset		902
Konserniyhtiöiden puolesta		
annetut vastuusitoumukset		
Annetut kiinteistökiinnitykset		3 364
Muut omat vastuut		
Leasingvastuut		
Seuraavana vuonna erääntyvät vuokrat	202	135
Myöhempinä vuosina erääntyvät vuokrat	359	177

15. Johdannaisopimukset

1 000 €	2003	2002
Koronvaihtopimukset		
Kohde-etuuden arvo	82 000	52 000
Käypä arvo	-1 592	-2 430

Johdannaisopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa ja ne on arvostettu tilinpäätöspäivän markkina-arvoon.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Osakepääoma

Lassila & Tikanoja Oyj:n osakepääoma on 7 913 154 euroa. Osakkeella ei ole nimellisarvoa. Osakkeita on 15 826 308 kappaletta. Osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo on 0,50 euroa. Osake noteerataan Helsingin Pörssin päälistalla toimialaryhmässä muut palvelut kaupankäyntitunnuksella LAT1V. ISIN-koodi on FI0009010854 ja pörssierä 100 kpl.

Yhtiön vähimmäispääoma on 5 000 000 euroa ja enimmäispääoma 20 000 000 euroa, joissa rajoissa osakepääomaa voidaan korottaa tai alentaa yhtiöjärjestyksestä muuttamatta.

Yhtiöllä on vähintään 10 000 000 ja enintään 40 000 000 osaketta, joissa rajoissa lukumäärää voidaan lisätä tai vähentää yhtiöjärjestyksestä muuttamatta.

Optio-oikeudet 2002

Vuoden 2002 varsinainen yhtiökokous päätti optio-oikeuksien antamisesta Lassila & Tikanoja -konsernin avainhenkilöille ja Lassila & Tikanoja Oyj:n kokonaan omistamalle tytäryhtiölle.

Yhtiö antaa yhteensä enintään 400 000 optio-oikeutta, jotka jakautuvat kolmeen optiolajiin. Kukin optio-oikeus oikeuttaa sen haltijan merkitsemään yhden Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeen, joten yhtiön osakkeiden lukumäärä voi nousta merkintöjen seurauksena enintään 400 000 uudella osakkeella. Kukin osake tuottaa yhden äänen. Näiden osakkeiden osuus on 2,5 prosenttia yhtiön tämänhetkisestä osakemäärästä ja sen tuottamista äänistä.

Osakkeiden merkintäaika 2002A-optio-oikeuksilla on 2.5.2004–30.10.2005, 2002B-optio-oikeuksilla 2.5.2005–30.10.2006 ja 2002C-optio-oikeuksilla 2.5.2006–30.10.2007.

Osakkeiden merkintähinta on 2002A-optio-oikeuksilla yhtiön osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi Helsingin Pörssissä toukokuussa 2002 pyöristettynä lähimpään senttiin, 2002B-optio-oikeuksilla yhtiön osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi Helsingin Pörssissä toukokuussa 2003 pyöristettynä lähimpään senttiin ja 2002C-optio-oikeuksilla yhtiön osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi Helsingin Pörssissä toukokuussa 2004 pyöristettynä lähimpään senttiin. 2002A-optio-oikeuksilla merkintähinta on 19,37 euroa. Merkintähinnasta on vähennetty vuodelta 2002 jaetusta osakekohtaisesta osingosta määrä, joka ylittää 70 % tilikauden osakekohtaisesta voitosta. 2002B-optio-oikeuksilla merkintähinta on 17,69 euroa.

Konsernin avainhenkilöt ovat tähän mennessä saaneet merkitä yhteensä 130.000 2002A-optio-oikeutta ja 128.000 2002B-optio-oikeutta. Loput 2002B- ja kaikki 2002C-optio-oikeudet on merkinnyt Lassila & Tikanoja Oyj:n kokonaan omistama tytäryhtiö L&T Advance Oy annettavaksi myöhemmin Lassila & Tikanoja -konsernin nykyisille tai tuleville avainhenkilöille. Tähän mennessä optioita on saanut merkitä 28 avainhenkilöä.

Optio-oikeuksilla merkityt osakkeet oikeuttavat osinkoon siltä tilikaudelta, jonka kuluessa osakkeet on merkitty.

Osakkeen vaihto

Vuoden 2003 aikana Helsingin Pörssissä vaihdettiin 4 758 046 kappaletta yhtiön osakkeita, mikä on 30,1 % osakkeiden keskimääräisestä lukumäärästä. Vaihdon arvo oli 91,6 miljoonaa euroa. Kaupantekokurssi vaihteli 15,01 ja 29,50 euron välillä. Viimeinen kaupantekokurssi oli 27,50 euroa. Yhtiön osakekannan markkina-arvo 30.12.2003 oli 435,2 miljoonaa euroa.

Johdon osakkeenomistus

Yhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja ja heidän määräysvallassaan olevat yhteisöt ja säätiöt omistivat 1 719 600 osaketta 30.1.2004. Nämä osakkeet oikeuttavat 10,8 prosenttiin äänimäärästä.

Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan osakkeenomistus

	Osakkeita	% osakkeista ja äänimäärästä	2002A- optioita	2002B- optioita
Heikki Hakala	4 000	0,02		
Lasse Kurkilahti	1 000	0,01		
Juhani Lassila	3 600	0,02		
Evald ja Hilda Nissin Säätiö	1 005 660	6,35		
Juhani Maijala	704 240	4,39		
Soili Suonoja	300			
Jari Sarjo	3 000	0,02	19 000	20 000
Yhteensä	1 719 600	10,81	19 000	20 000

Osingonjakopolitiikka

Lassila & Tikanoja Oyj:n osingon määrä on sidottu tilikauden tulokseen. Se osa tuloksesta, jota ei katsota tarvittavan yhtiön terveen kehityksen varmistamiseen, jaetaan osakkaille.

Lunastusvelvollisuuslauseke

Yhtiöjärjestyksen 15 §:n mukaan osakkeenomistaja, jonka osuus yhtiön kaikista osakkeista joko yksin tai lausekkeessa määritetyn mukaan yhdessä toisten osakkeenomistajien kanssa saavuttaa tai ylittää 33 1/3 tai 50 %, on velvollinen lunastamaan muiden osakkeenomistajien vaatimuksesta näiden osakkeet ja osakkeisiin oikeuttavat arvopaperit.

Hallituksen valtuudet

Yhtiön hallituksella ei ole valtuuksia osakeanteihin eikä vaihtovelkakirjan tai optiolainan liikkeelle laskemiseen. Hallituksella ei myöskään ole valtuuksia omien osakkeiden hankkimiseen eikä luovuttamiseen.

Osakkeen hankintamenon jakaminen

Jakautuneen Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeen hankintameno jaetaan uusien yhtiöiden osakkeiden hankintamenoksi siten, että vanhasta hankintamenosta siirtyy 71,6 % uuden Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeiden hankintamenoksi ja 28,4 % J.W. Suominen Yhtymä Oyj:n osakkeiden hankintamenoksi.

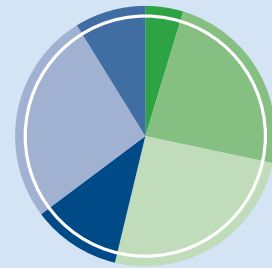
Osakkeenomistuksen jakautuminen sektoreittain

	Omistajat		Osake- ja äänimäärä	
	kpl	%	kpl	%
Yritykset				
Julkiset yritykset	7	0,3	3 900	
Yksityiset yritykset	208	9,3	737 539	4,7
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	51	2,3	373 865	23,6
Julkisyhteisöt	46	2,0	4 012 938	25,4
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	84	3,7	1 748 105	11,0
Kotitaloudet	1 831	81,5	4 178 815	26,4
Ulkomaiset osakkeenomistajat	20	0,9	88 292	0,6
	2 247	100	14 504 454	91,7
Hallintarekisteröidyt osakkeet			1 301 582	8,2
Yhteistilillä			20 272	0,1
Yhteensä			15 826 308	100

Osakkeenomistuksen jakautuminen suuruusluokittain

Osakkeita kpl	Omistajat		Osake- ja äänimäärä	
	kpl	%	kpl	%
1–1 000	1 711	76,2	498 494	3,2
1 001–5 000	332	14,8	841 560	5,3
5 001–10 000	84	3,7	593 028	3,8
10 001–100 000	102	4,5	3 099 783	19,6
yli 100 000	18	0,8	9 471 589	59,8
	2 247	100	14 504 454	91,7
Hallintarekisteröidyt osakkeet			1 301 582	8,2
Yhteistilillä			20 272	0,1
Yhteensä			15 826 308	100

Osakkeenomistuksen jakautuminen % osakkeista ja äänistä

- Yritykset 4,7 %
- Rahoitus- ja vakuutuslaitokset 23,6 %
- Julkisyhteisöt 25,4 %
- Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt 11,0 %
- Kotitaloudet 26,4 %
- Ulkomaiset omistajat*) 8,8 %

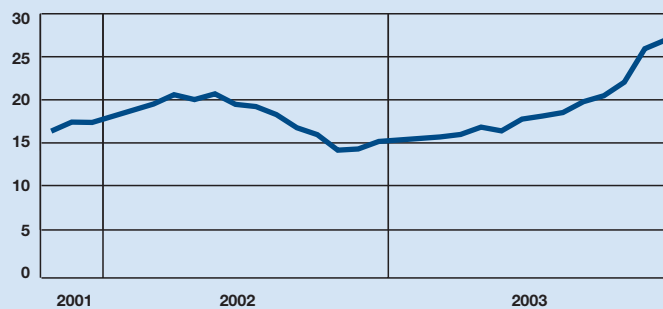
*) sisältää hallintarekisteröidyt

Suurimmat osakkeenomistajat

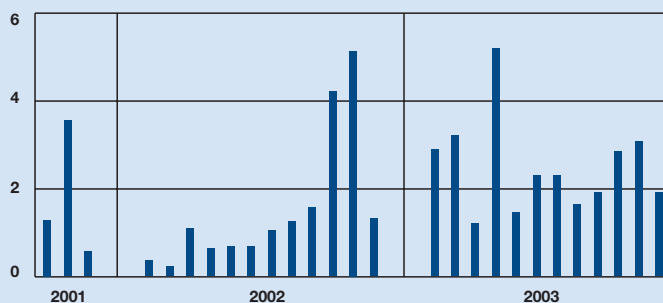
Osakas	Osakemäärä kpl	% osakkeista ja äänimäärästä
1. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	1 188 700	7,5
2. Tapiola-yhtiöt	1 109 340	7,0
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola	612 440	3,9
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiola	349 300	2,2
Yritysten Henkivakuutus Oy Tapiola	103 200	0,7
Sijoitusrahasto Tapiola Tulevaisuus	23 000	0,1
Sijoitusrahasto Tapiola Hyvinvointi	21 400	0,1
3. Evald ja Hilda Nissin Säätiö	1 005 660	6,4
4. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola	947 600	6,0
5. Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo	904 683	5,7
6. Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	704 775	4,5
7. Juhani Maijala	704 240	4,4
8. Kuntien eläkevakuutus	419 400	2,7
9. Heikki Bergholm	370 000	2,3
10. Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola	366 800	2,3
11. Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	364 500	2,3
12. Mikko Maijala	283 000	1,8
13. Aira Turjanmaa	274 871	1,7
14. Liikesivistysrahaston kannatusyhdistys ry	262 000	1,7
15. Valtion Eläkerahasto	250 000	1,6
16. Sijoitusrahasto Aktia Secura	110 000	0,7
17. Oy Chemec Ab	104 020	0,7
18. Eeva Maijala	102 000	0,6
19. Erikoissijoitusrahasto Avenir	100 000	0,6
20. Sijoitusrahasto Fondita 2000+	89 000	0,6
Yhteensä	9 660 589	61,0

Kaikki yhtiön osakkaita koskevat tiedot perustuvat arvo-osuusrekisteriin 30.1.2004.

Keskikurssi, €

Suhteellinen vaihto, %

Osakekohtaiset tunnusluvut

	2003	2002	Pro forma 2001	Pro forma 2000	Pro forma 1999
Tulos/osake, € (EPS)	1,38	1,00	0,94	0,62	0,48
Oma pääoma/osake, €	6,05	5,43	5,03	4,59	4,47
Osinko/osake, €	1,20*	0,75	0,60	0,50	
Osinko/tulos, %	87,0*	74,7	64,1	80,1	
Efektiivinen osinkotuotto, %	4,4*	4,8	3,3		
Hinta/voitto-suhde (P/E)	19,9	15,4	19,2		
Liiketoiminnan rahavirta/osake, €	3,05	2,66	2,57	1,34	
Tilikauden					
alin kaupantekokurssi, €	15,01	13,00	12,00		
yllin kaupantekokurssi, €	29,50	22,25	18,50		
keskikurssi, €	19,24	15,90	17,08		
viimeinen kaupantekokurssi, €	27,50	15,50	18,00		
Osakekannan markkina-arvo 30.12., milj. €	435,2	245,3	284,9		
Osakkeiden lukumäärä					
keskimäärin vuoden aikana	15 826 308	15 826 308	15 826 308	15 826 308	15 826 308
vuoden lopussa	15 826 308	15 826 308	15 826 308	15 826 308	15 826 308
Osakkeiden vaihto, kpl	4 758 046	2 889 677	859 582 **		
% keskimääräisestä osakemäärästä	30,1	18,3	5,4 **		
Osakkeiden vaihto, 1 000 €	91 556	45 943	14 681 **		

*) Hallituksen ehdotus

***) 3 kuukautta 1.10.–31.12.2001

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Tulos/osake =	voitto ennen satunnaisia eriä - tuloverot sisältäen laskennallisen verovelan muutoksen -/+ vähemmistöosuus ----- osakkeiden lukumäärä (keskimäärin)
Oma pääoma/osake =	oma pääoma ----- osakkeiden lukumäärä tilinpäätöspäivänä
Osinko/tulos, % =	osinko/osake ----- x 100 tulos/osake
Efektiivinen osinkotuotto, % =	osinko/osake ----- x 100 tilikauden viimeinen kaupantekokurssi
Hinta/voitto-suhde (P/E) =	tilikauden viimeinen kaupantekokurssi ----- tulos/osake
Liiketoiminnan rahavirta/osake =	liiketoiminnan rahavirta rahoituslaskelmasta ----- osakkeiden lukumäärä keskimäärin
Osakekannan markkina-arvo =	osakkeiden lukumäärä x tilikauden viimeinen kaupantekokurssi

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

	2003	2002	Pro forma 2001	Pro forma 2000	Pro forma 1999
Liikevaihto, milj. €	306,3	267,2	245,8	210,8	145,6
Liikevoitto ennen liikearvon poistoja, milj. €	43,4	32,8	31,8	22,6	11,8
% liikevaihdosta	14,2	12,3	12,9	10,7	8,1
Liikevoitto, milj. €	35,7	26,8	26,3	18,4	10,4
% liikevaihdosta	11,7	10,0	10,7	8,7	7,2
Voitto ennen satunnaisia eriä, milj. €	31,8	23,2	21,5	14,8	11,2
% liikevaihdosta	10,4	8,7	8,7	7,0	7,7
Voitto ennen veroja ja vähemmistöosuutta, milj. €	31,8	23,2	21,5	14,8	11,2
% liikevaihdosta	10,4	8,7	8,7	7,0	7,7
Tilikauden voitto	21,8	15,9	14,8	9,9	7,5
% liikevaihdosta	7,1	5,9	6,0	4,7	5,1
EVA, milj. €	19,6	11,3	10,6		
Liiketoiminnan rahavirta, milj. €	48,2	42,0	40,7	21,3	
Taseen loppusumma, milj. €	238,7	212,1	209,1	214,5	108,7
Oman pääoman tuotto, % (ROE)	24,0	19,2	19,5	13,8	10,7
Sijoitetun pääoman tuotto, % (ROI)	20,5	16,5	15,9	17,2	29,2
Omavaraisuusaste, %	40,6	41,0	38,1	33,9	65,1
Gearing, %	80,1	84,4	91,9	126,0	-35,3
Korolliset nettovelat, milj. €	77,6	73,3	73,1	91,6	-25,0
Bruttoinvestoinnit, milj. €	43,8	33,6	14,8	136,4	27,1
% liikevaihdosta	14,3	12,6	6,0	64,7	18,6
Poistot	25,6	22,2	22,0	17,7	9,3
Henkilöstö keskimäärin	4 595	3 763	3 676	3 428	3 082

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Oman pääoman tuotto, % (ROE) = $\frac{\text{voitto ennen satunnaisia eriä} - \text{tuloverot sisältäen laskennallisen verovelan muutoksen}}{\text{oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus (keskiarvo)}} \times 100$

Sijoitetun pääoman tuotto, % (ROI) = $\frac{\text{voitto ennen satunnaisia eriä} + \text{korkokulut ja muut rahoituskulut}}{\text{taseen loppusumma} - \text{korottomat velat (keskiarvo)}} \times 100$

Omavaraisuusaste, % = $\frac{\text{oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus}}{\text{taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$

Korolliset nettovelat = korollinen vieras pääoma - rahat ja pankkisaamiset

Gearing, % = $\frac{\text{korolliset nettovelat}}{\text{oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus}} \times 100$

EVA = liikevoitto - sijoitetulle pääomalle (vuosineljännesten keskiarvo) laskettu kustannus ennen veroja
WACC 2001–2002 : 9,5 %
WACC 2003 : 9,0%

Voitonjakoehdotus

Voitonjakokelpoiset varat konsernitaseen 31.12.2003 mukaan	75 579 559,00	euroa
Emoyhtiön voitto	14 185 430,00	euroa
<u>Emoyhtiön edellisten tilikausien voitto</u>	<u>41 480 534,80</u>	<u>euroa</u>
Emoyhtiön taseen mukaiset voitonjakokelpoiset varat yhteensä 31.12.2003	55 665 964,80	euroa
Hallitus ehdottaa, että osinkoa jaetaan 1,20 euroa 15 826 308 osakkeelle	18 991 569,60	euroa
<u>Jätetään tilille edellisten tilikausien voitto</u>	<u>36 674 395,20</u>	<u>euroa</u>
Yhteensä	55 665 964,80	euroa

Hallituksen päätöksen mukaan osingonmaksun täsmäytyspäivä on 23.3.2004. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinko maksetaan täsmäytysajan päätyttyä 30.3.2004.

Helsingissä 3. päivänä helmikuuta 2004

Juhani Maijala

Heikki Hakala

Juhani Lassila

Lasse Kurkilahti

Soili Suonoja

Jari Sarjo
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Olemme tarkastaneet Lassila & Tikanoja Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2003. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden

säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitalinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamamme tilikaudelta. Hallituksen voitonjakoehdotus on osakeyhtiölain mukainen.

Helsingissä 12. päivänä helmikuuta 2004

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Heikki Lassila
KHT

Hallinnointi

Liiketoiminnan organisointi

Liiketoiminta on jaettu kolmeen palvelutoimialaan: Ympäristöpalvelut, Kiinteistöpalvelut ja Teollisuuspalvelut. Toimialoja johtavat toimialajohtajat, jotka raportoivat toimitusjohtajalle. Lisäksi yhtiö harjoittaa ympäristönhuoltoalan tuotekauppaa. Latvialaisen tytäryhtiön operatiivinen johto raportoi yrityssuunnittelu- ja kehitysjohtajalle.

Kenttätoiminta on organisoitu siten että Suomi on jaettu viiteen alueeseen. Aluejohtajat raportoivat toimialajohtajille. Hallinto, markkinointi, tuotekehitys sekä yhteisten prosessien johto on keskitetty.

Yhtiökokous

Yhtiökokous on Lassila & Tikanoja Oyj:n ylin päättävä elin. Yhtiökokous päättää sille osakeyhtiölain mukaan kuuluvista tehtävistä, kuten tilinpäätöksen vahvistamisesta ja osingonjaosta, vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle sekä hallituksen ja tilintarkastajan valinnasta ja heille maksettavista palkkioista. Varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain huhtikuun loppuun mennessä. Yhtiökokouksen kutsuu koolle yhtiön hallitus.

Lassila & Tikanoja Oyj:n kullakin osakkeella on yksi ääni. Äänioikeutta on yhtiöjärjestyksellä rajoitettu niin, ettei kukaan osakkeenomistaja ole yhtiökokouksessa oikeutettu äänestämään enemmällä kuin yhdellä viidesosalla kokouksessa edustetusta äänimäärästä.

Hallitus

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus vastaa yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus päättää asioista, joilla yhtiön toiminnan laajuus ja koko huomioon ottaen on huomattava merkitys yhtiön toiminnalle.

Yhtiöjärjestyksen mukaan Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitukseen kuuluu vähintään kolme ja enintään seitsemän jäsentä. Hallituksen jäsenet valitsee varsinainen yhtiökokous. Hallituksen jäsenten toimikausi päättyy vaalia seuraavan toisen varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallitukseen ei voida valita henkilöä, joka on täyttänyt 70 vuotta.

Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Toimitusjohtaja ei ole hallituksen jäsen, mutta on läsnä hallituksen kokouksissa.

Hallituksella oli 12 kokousta vuonna 2003. Jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 92.

Hallituksen puheenjohtajan tehtävät

Hallituksen puheenjohtajan tehtävä on päätoiminen. Hän johtaa Lassila & Tikanojan kannalta keskeisten strategisten päätösten valmistelua ja valvoo niiden toteuttamista, vastaa yhdessä toimitusjohtajan kanssa sijoittajasuhteiden hoitamisesta sekä päättää toimitusjohtajan esityksestä erikseen määritellyistä investoinneista. Hänen velvollisuutensa hoitaa yhteyksiä Lassila & Tikanojan erisidosryhmiin korostuvat päätoimisuuden vuoksi.

Toimitusjohtaja

Lassila & Tikanoja Oyj:n toimitusjohtajan valitsee yhtiön hallitus. Toimitusjohtaja hoitaa juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Hän vastaa myös strategia-prosessista.

Muu johto

Toimitusjohtajaa avustaa yhtiön johtamisessa johtoryhmä. Sen kokoonpano ja tehtäväjako on esitetty sivulla 46.

Palkat, palkkiot ja eläke-etuudet

Hallituksen jäsenten palkkioista päättää yhtiökokous etukäteen vuodeksi kerrallaan. Vuoden 2003 lopussa päätoimisen puheenjohtajan (osa-aikainen) palkka luontoisetuineen oli 11 200 euroa kuukaudessa ja koko vuoden palkka yhteensä 137 652 euroa. Varapuheenjohtajan palkkio oli 1 950 euroa kuukaudessa, jäsenen 1 600 euroa kuukaudessa. Hallituksen jäsenet eivät kuulu yhtiön optio-ohjelman piiriin.

Hallituksen puheenjohtajalla on eläkesopimus, joka koskee tapauksia, että hänen tehtävänsä päätoimisena puheenjohtajana lakkaa ennen lakisääteistä eläkeikää. Hallituksen muilla jäsenillä ei ole eläkesopimuksia yhtiön kanssa.

Toimitusjohtajan ja johtoryhmän palkasta, palkkioista ja muista eduista päättää hallitus. Toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet kuuluvat yhtiön avainhenkilöille suunnatun optio-ohjelman piiriin. Lisäksi käytössä on EVA-pohjainen tulospalkkiojärjestelmä, jonka perusteet hallitus hyväksyy vuosittain etukäteen. Tytär-yhtiöiden hallitusten jäsenille ei makseta erillisiä palkkioita.

Toimitusjohtajan kanssa on tehty kirjallinen toimitusjohtajasopimus. Sopimuksen mukaan toimitusjohtajan irtisanomisaika on yhtiön irtisanoessa 12 kuukautta, toimitusjohtajan irtisanoutuessa kuusi kuukautta.

Toimitusjohtajalla on oikeus siirtyä eläkkeelle 60-vuotiaana, mihin varaudutaan vuotuisin eläkevakuutusmaksuin. Eläkkeen taso määräytyy eläkevakuutuksen tuottojen perusteella.

Vuonna 2003 toimitusjohtajan palkat ja palkkiot luontoisetuineen olivat yhteensä 179 060 euroa.

Lassila & Tikanoja Oyj:n optioista kerrotaan sivulla 37 ja johdon optio-omistuksista sivuilla 45 ja 46.

Tilintarkastaja

Lassila & Tikanojan lakisääteisestä tilintarkastuksesta vastaa yhtiökokouksen valitsema tilintarkastaja PricewaterhouseCoopers Oy. Päävastuullinen tilintarkastaja on KHT Heikki Lassila.

Tilintarkastuksen laajuutta ja sisältöä määriteltäessä otetaan huomioon, että yhtiöllä ei ole omaa erillistä sisäisen tarkastuksen organisaatiota.

Tilintarkastajat sopivat yhdessä hallituksen puheenjohtajan ja toimitusjohtajan kanssa vuosittain tilintarkastussuunnitelmasta ja käyvät heidän kanssaan läpi tilintarkastushavainnot. Päävastuullinen tilintarkastaja ja tarkastusvastuullinen tilintarkastaja ovat vähintään kerran vuodessa läsnä hallituksen kokouksessa. Hallitus kokonaisuudessaan muodostaa tarkastuskomitean (Audit Committee).

Vuonna 2003 PricewaterhouseCoopers Oy:n palkkiot lakisääteisestä tilintarkastuksesta olivat 88 377 euroa. Tilintarkastukseen liittymättömistä palveluista tilintarkastusyhteisölle ja sen kanssa samaan konserniin kuuluville yhtiöille maksettiin 122 277 euroa.

Sisäpiiriohje

Lassila & Tikanoja -konsernissa noudatetaan hallituksen päätöksellä Helsingin Pörssin sisäpiiriohjetta vuodelta 1999. Lassila & Tikanojan sisäpiiriohje on eräiltä osiltaan yleisohjetta ankarampi.

Sisäpiirirekisteritietoja ylläpidetään Suomen Arvopaperikeskus Oy:n SIRE-järjestelmässä. Lakimääräisiä sisäpiiriläisiä ovat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja päävastuullinen tilintarkastaja. Lisäksi yhtiö ylläpitää 24:n määrättyyn sisäpiiriin nimetyn henkilön sisäpiirirekisteritietoja. Määrättyjä sisäpiiriläisiä ovat yhtiön johtoryhmän jäsenet, toimialojen johto, taloudesta vastaavat henkilöt sekä johdon sihteerit. Laajoista tai muuten merkittävistä hankkeista pidetään hankekohtaisia sisäpiirirekistereitä. Sisäpiirivastaavana toimii talousjohtaja.

Sisäpiiriläiset eivät saa käydä kauppaa yhtiön osakkeilla kauden päättymisen ja kyseistä kautta koskevan osavuositiedotuksen tai tilinpäätöstiedotteen julkistamisen välisenä aikana. Määrättyjen sisäpiiriläisten on pyydettävä sisäpiirivastaavalta arvio suunnittelemansa osakekaupan lain- ja ohjeenmukaisuudesta.

Suomen Arvopaperikeskuksen ylläpitämän Lassila & Tikanoja Oyj:n sisäpiirirekisterin ajantasaiset omistustiedot ovat nähtävillä HEXGatessa Helsingissä osoitteessa Fabianinkatu 14. Lassila & Tikanojan laajennetun sisäpiirin osakkeenomistukset ovat luettavissa myös yhtiön kotisivuilla osoitteessa www.lassila-tikanoja.fi.

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus

Juhani Maijala, s. 1939

ekonomi, oikeustieteen kandidaatti
Hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2001
Entisen Lassila & Tikanojan Oyj:n
hallituksen jäsen vuodesta 1983,
puheenjohtaja 1998–2001
Valittu kaudeksi 2003–2004
Konserniin nyt kuuluvien yhtiöiden
palveluksessa vuodesta 1977,
Lassila & Tikanoja -yhtymän toimitus-
johtaja 1983–1998,
Säkkiväline-konsernin toimitusjohtaja
1993–1997
Omistaa 704 240 Lassila & Tikanoja Oyj:n
osaketta

Heikki Hakala, s. 1941

*kauppatieteiden maisteri, tekniikan
tohtori h.c., vuorineuvos*
Hallituksen varapuheenjohtaja
vuodesta 2001
Entisen Lassila & Tikanojan Oyj:n
hallituksen jäsen vuodesta 1988,
varapuheenjohtaja 1998–2001
Valittu kaudeksi 2003–2004
Metso Oyj:n toimitusjohtaja 1999–2000,
Rauma Oyj:n toimitusjohtaja 1996–1999,
Rauma-Repola Oy:n/Repola Oy:n
varatoimitusjohtaja 1986–1996
Kuusakoski Group Oy:n ja Juhani
Mäkivirta Oy:n hallituksen puheenjohtaja,
Pohjola-Yhtymä Oyj:n hallituksen
varapuheenjohtaja,
Altia Oyj:n, Metso Oyj:n ja Orion-yhtymä
Oyj:n hallituksen jäsen
Omistaa 4 000 Lassila & Tikanoja Oyj:n
osaketta

Lasse Kurkilahti, s. 1948

ekonomi, Kemira Oyj:n pääjohtaja
Hallituksen jäsen vuodesta 2001
Valittu kaudeksi 2002–2003
Elcoteq Network Oyj:n toimitusjohtaja
2001–2004, Raisio-Yhtymä Oyj:n
toimitusjohtaja 2000–2001, Nokian
Renkaat Oyj:n toimitusjohtaja 1988–2000
Fortum Oyj:n hallituksen jäsen
Omistaa 1 000 Lassila & Tikanoja Oyj:n
osaketta

Juhani Lassila, s. 1962

kauppatieteiden maisteri
Instrumentarium Oyj:n rahoitusjohtaja
Hallituksen jäsen vuodesta 2001
Entisen Lassila & Tikanojan Oyj:n
hallituksen jäsen 1998–2001
Valittu kaudeksi 2003–2004
Instrumentarium Oyj:n rahoitusjohtaja
vuodesta 1998
Omistaa 3 600 Lassila & Tikanoja Oyj:n
osaketta
Määräysvalta Evald ja Hilda Nissin
Säätiössä, joka omistaa 1 005 660
Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta

Soili Suonoja, s. 1944

kotitalousopettaja, MBA, kauppaneuvos
Hallituksen jäsen vuodesta 2001
Valittu kaudeksi 2002–2003
Amica Yhtiöiden toimitusjohtaja
1989–2000
Altia Oyj:n, Lännen Tehtaat Oyj:n,
Outokumpu Oyj:n, Suomen Posti Oyj:n
ja Tieliikelaitoksen hallituksen jäsen,
Hallitusammattilaiset ry:n varapuheen-
johtaja
Omistaa 300 Lassila & Tikanoja Oyj:n
osaketta

Toimitusjohtaja

Jari Sarjo, s. 1957

oikeustieteen kandidaatti
Lassila & Tikanoja -konsernin toimitus-
johtaja vuodesta 2001
Säkkiväline-konsernin
toimitusjohtaja 1997–2001
Konserniin nyt kuuluvien yhtiöiden
palveluksessa hallinnollisissa ja opera-
tiivisissa johtotehtävissä vuodesta 1984
Omistaa 3 000 Lassila & Tikanoja Oyj:n
osaketta, 19 000 2002A-optio-oikeutta ja
20 000 2002B-optio-oikeutta

Tilintarkastaja

PricewaterhouseCoopers Oy, KHT-yhteisö
Päävastuullinen tilintarkastaja
Heikki Lassila, KHT

Lassila & Tikanojan johto

Juhani Maijala

Jari Sarjo

Arto Nivalainen

Anna-Maija Apajalahti

Jorma Mikkonen

Martin Forss

Kari Korpelainen

Sirkka Tuomola

Hallituksen puheenjohtaja

Juhani Maijala, s. 1939

ekonomi, oikeustieteen kandidaatti

Hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2001

Entisen Lassila & Tikanojan Oyj:n hallituksen

jäsen vuodesta 1983, puheenjohtaja 1998–2001

Konserniin nyt kuuluvien yhtiöiden palveluksessa

vuodesta 1977, entisen Lassila & Tikanojan

toimitusjohtaja 1983–1998, Sähköväline-konsernin

toimitusjohtaja 1993–1997

Omistaa 704 240 Lassila & Tikanoja Oyj:n

osaketta

Johtoryhmä

Jari Sarjo, s. 1957

oikeustieteen kandidaatti

Lassila & Tikanoja -konsernin toimitusjohtaja

vuodesta 2001

Sähköväline-konsernin toimitusjohtaja

1997–2001

Konserniin nyt kuuluvien yhtiöiden palveluksessa

hallinnollisissa ja operatiivisissa johtotehtävissä

vuodesta 1984

Omistaa 3 000 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta,

19 000 2002A-optio-oikeutta ja 20 000 2002B-

optio-oikeutta

Arto Nivalainen, s. 1950

filosofian maisteri

toimialajohtaja, Ympäristöpalvelut

Konserniin nyt kuuluvien yhtiöiden palveluksessa

vuodesta 1993 ympäristöhuollon johtotehtävissä,

toimialajohtaja vuodesta 2000

Omistaa 2 000 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta,

9 500 2002A-optio-oikeutta ja 10 000 2002B-

optio-oikeutta

Anna-Maija Apajalahti, s. 1948

valtiotieteen maisteri

toimialajohtaja, Kiinteistöpalvelut

Konserniin nyt kuuluvien yhtiöiden palveluksessa

vuodesta 1971 siivousliiketoiminnan ja

markkinoinnin johtotehtävissä,

toimialajohtaja vuodesta 2000

Omistaa 800 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta,

9 500 2002A-optio-oikeutta ja

10 000 2002B-optio-oikeutta

Jorma Mikkonen, s. 1963

varatuomari

toimialajohtaja, Teollisuuspalvelut

Konserniin nyt kuuluvien yhtiöiden palveluksessa

vuodesta 1992 lakimiehenä ja hallintojohtajana,

toimialajohtaja vuodesta 2000

Omistaa 300 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta,

9 500 2002A-optio-oikeutta ja 7 500 2002B-

optio-oikeutta

Martin Forss, s. 1962

kauppatieteiden maisteri

yrityssuunnittelu- ja kehitysjohtaja vuodesta 2001

Konserniin nyt kuuluvien yhtiöiden palveluksessa

talouden johtotehtävissä 1993–2001

Omistaa 300 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta,

7 500 2002A-optio-oikeutta ja 7 500 2002B-

optio-oikeutta

Kari Korpelainen, s. 1969

kauppatieteiden maisteri

markkinointijohtaja vuodesta 2002

Konserniin nyt kuuluvien yhtiöiden palveluksessa

vuodesta 1994 markkinointitehtävissä

Omistaa 100 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta,

4 500 2002A-optio-oikeutta ja 7 500 2002B-

optio-oikeutta

Sirkka Tuomola, s. 1947

kauppatieteiden maisteri

talousjohtaja vuodesta 2001

Konserniin nyt kuuluvien yhtiöiden palveluksessa

vuodesta 1981 talouden johtotehtävissä, entisen

Lassila & Tikanojan talousjohtaja 1992–2001

Omistaa 16 000 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta,

7 500 2002A-optio-oikeutta ja 7 500 2002B-

optio-oikeutta

Sijoittajasuhteet

Tavoitteet

Sijoittajaviestinnän tarkoitus on edistää yhtiön pääomanhankintaa julkisilta markkinoilta tarjoamalla sijoittajille ajankohtaista, oikeaa ja olennaista tietoa yhtiön taloudellisesta tilanteesta ja tulevaisuudennäkömistä.

Periaatteet

Lassila & Tikanojan sijoittajaviestinnän perustana on listayhtiön säännöllinen tiedonantovelvollisuus. Kaikista olennaisista asioista kerrotaan heti kun se on mahdollista. Raportointikausien tiedoissa noudatetaan jatkuvaa ja johdonmukaista linjaa sekä numeroissa että sanallisissa arvioissa. Kaikille toimitetaan yhdenmukainen tieto yhtä aikaa. Tiedottaminen on tasapuolista ja symmetristä siten, että sekä positiiviset että negatiiviset asiat tiedotetaan.

Vastuut

Sijoittajasuhteiden hoidosta vastaavat hallituksen puheenjohtaja Juhani Majjala ja toimitusjohtaja Jari Sarjo. Sijoittajaviestinnästä vastaa talousjohtaja Sirkka Tuomola. Yrityssuunnittelu- ja kehitysjohtaja Martin Forss osallistuu sijoittajayhteyksien hoitoon ja sijoittajataapaamisiin.

Yhtiön taloutta koskevia lausuntoja antavat vain hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja.

Silent period

Tapaamisia ei järjestetä eivätkä konsernin edustajat kommentoi tulosta kauden päättymisen ja kyseistä kautta koskevan tulostiedotteen julkistamisen välisenä aikana.

Painotuotteet ja Internet

Vuosikertomus painetaan sekä suomen- että englanninkielisenä, osavuosikatsaus vain suomeksi. Vuosikertomus ja painetut osavuosikatsaukset postitetaan sekä osakkaille että yhtiön ylläpitämällä postituslistalla oleville.

Kaikki yhtiön pörssitiedotteet ovat luettavissa yhtiön kotisivuilla Internetissä heti julkistamisen jälkeen.

Yhtiötä seuraavat analyytikot

Lassila & Tikanoja Oyj:tä seuraavat ja arvioivat ainakin seuraavat analyytikot. Lassila & Tikanoja Oyj ei vastaa analyyseissä esitetyistä arvioista.

Alfred Berg Finland
Tia Lehto
puh. 09 2283 2711
tia.lehto@alfredberg.fi

D. Carnegie AB Finland
Raoul Konnos
puh. 09 6187 1233
raoul.konnos@carnegie.fi

Conventum Pankkiiriliike
Bengt Dahlström
puh. 09 2312 3315
bengt.dahlstrom@conventum.fi

Enskilda Securities
Mikko Koskela
puh. 09 6162 8900
mikko.koskela@enskilda.fi

Evli Pankki
Matti Riikonen
puh. 09 4766 9631
matti.riikonen@evli.fi

FIM Pankkiiriliike
Mikko Linnanvuori
puh. 050 531 1870
mikko.linnanvuori@fim.com

Nordea Securities
Joakim Paul
puh. 09 3694 9426
joakim.paul@nordeasecurities.com

Opstock Pankkiiriliike
Jari Räisänen
puh. 09 404 4408
jari.raisanen@oko.fi

Seligson & Co
Anders Oldenburg
puh. 09 6817 8234
anders.oldenburg@seligson.fi

Cazenove, Lontoo
Gorm Thomassen
puh. +44 207 214 7663
gorm.thomassen@cazenove.com
Mike Yates
puh. +44 207 512 8051
mike.yates@cazenove.com

Merrill Lynch, Edinburgh
Robert Miller-Bakewell
puh. +44 131 473 1056
rmiller-bakewell@exchange.uk.ml.com

Tietoja osakkeenomistajille

Yhtiökokous

Lassila & Tikanoja Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään torstaina 18.3.2004 klo 16.00 Helsingissä Kansallissalissa, Aleksanterinkatu 44, 00100 Helsinki.

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on 8.3.2004 merkittynä osakkeenomistajaksi Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon.

Myös osakkeenomistajalla, jonka osakkeita ei ole siirretty arvo-osuusjärjestelmään, on oikeus osallistua yhtiökokoukseen edellyttäen, että osakkeenomistaja oli rekisteröity jakautumisen johdosta 30.9.2001 purkautuneen Lassila & Tikanoja Oyj:n (y-tunnus 0110679-8) osakerekisteriin ennen 1.11.1993. Tässä tapauksessa osakkeenomistajan on esitettävä yhtiökokouksessa osakekirjansa tai muu selvitys siitä, että osakkeiden omistusoikeutta ei ole siirretty arvo-osuustilille.

Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua kokoukseen, on ilmoittauduttava viimeistään perjantaina 12.3.2004 klo 16.00 joko kirjallisesti osoitteella Lassila & Tikanoja Oyj, PL 28, 00441 Helsinki, faksilla 010 636 2899, puhelimitse 010 636 2882 tai sähköpostilla osoitteeseen taru.maatta@lassila-tikanoja.fi.

Osingonmaksu

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2003 maksetaan osinkoa 1,20 euroa osakkeelta. Yhtiökokouksen päättämä osinko maksetaan osakkaalle, joka täsmäytyspäivänä on merkitty Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallituksen päätöksen mukaan osingonmaksun täsmäytyspäivä on 23.3.2004. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinko maksetaan 30.3.2004.

Taloudellinen tiedottaminen vuonna 2004

Osavuositiedot tammi–maaliskuu julkaistaan 27.4.2004 klo 8.30
Osavuositiedot tammi–kesäkuu julkaistaan 27.7.2004 klo 8.30
Osavuositiedot tammi–syyskuu julkaistaan 26.10.2004 klo 8.30

Lassila & Tikanojan vuosikertomus, osavuositiedot ja pörssitiedotteet julkaistaan suomeksi ja englanniksi. Ne ovat heti julkistamisen jälkeen luettavissa ja tulostettavissa myös yhtiön Internet-sivuilta www.lassila-tikanoja.fi. Internet-sivuilla voi ilmoittautua pörssitiedotteiden sähköpostituslistalle sekä vuosikertomusten ja suomenkielisten osavuositiedotusten postituslistalle.

LASSILA & TIKANOJA OYJ

Hopeatie 2

PL 28

00441 Helsinki

Puh. 010 636 111

Faksi 010 636 2899

Sähköposti: ir@lassila-tikanoja.fi

etunimi.sukunimi@lassila-tikanoja.fi

www.lassila-tikanoja.fi

LAETIA & TIKANOJA OYJ

**Laetia & Tikanoja Oyj, PL 26, 00441 Helsinki
puh. 010 636 111, faksi 010 636 2900
www.laetia-tikanoja.fi**